

Vodič kroz PRAVOSUĐE

2016.

Vodič pripremili:

Maja Grubišin

Iva Vlahek

Nikolina Milić

Vanessa Pomykalo

Zrinka Oreb

Mirna Minauf

Valentin Jakovac

Ilustracije:

Josip Sršen

Prosinac 2016. godine

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo
pravosuđa

Uvod

Državna vlast se u Republici Hrvatskoj dijeli na **zakodavnu, izvršnu i sudbenu vlast** koje međusobno surađuju i uzajamno se provjeravaju, zadržavajući pritom neovisnost u svome radu i odlučivanju od drugih grana vlasti.

Zakonodavnu vlast obnaša Hrvatski sabor, izvršnu vlast Predsjednik Republike Hrvatske i Vlada Republike Hrvatske, a sudbenu vlast sudovi.

Ustavni sud Republike Hrvatske nije dio sudbene vlasti. On jamči poštivanje i primjenu Ustava Republike Hrvatske, a jedna od njegovih zadaća je rješavanje sukoba nadležnosti između tijela zakonodavne, izvršne i sudbene vlasti.

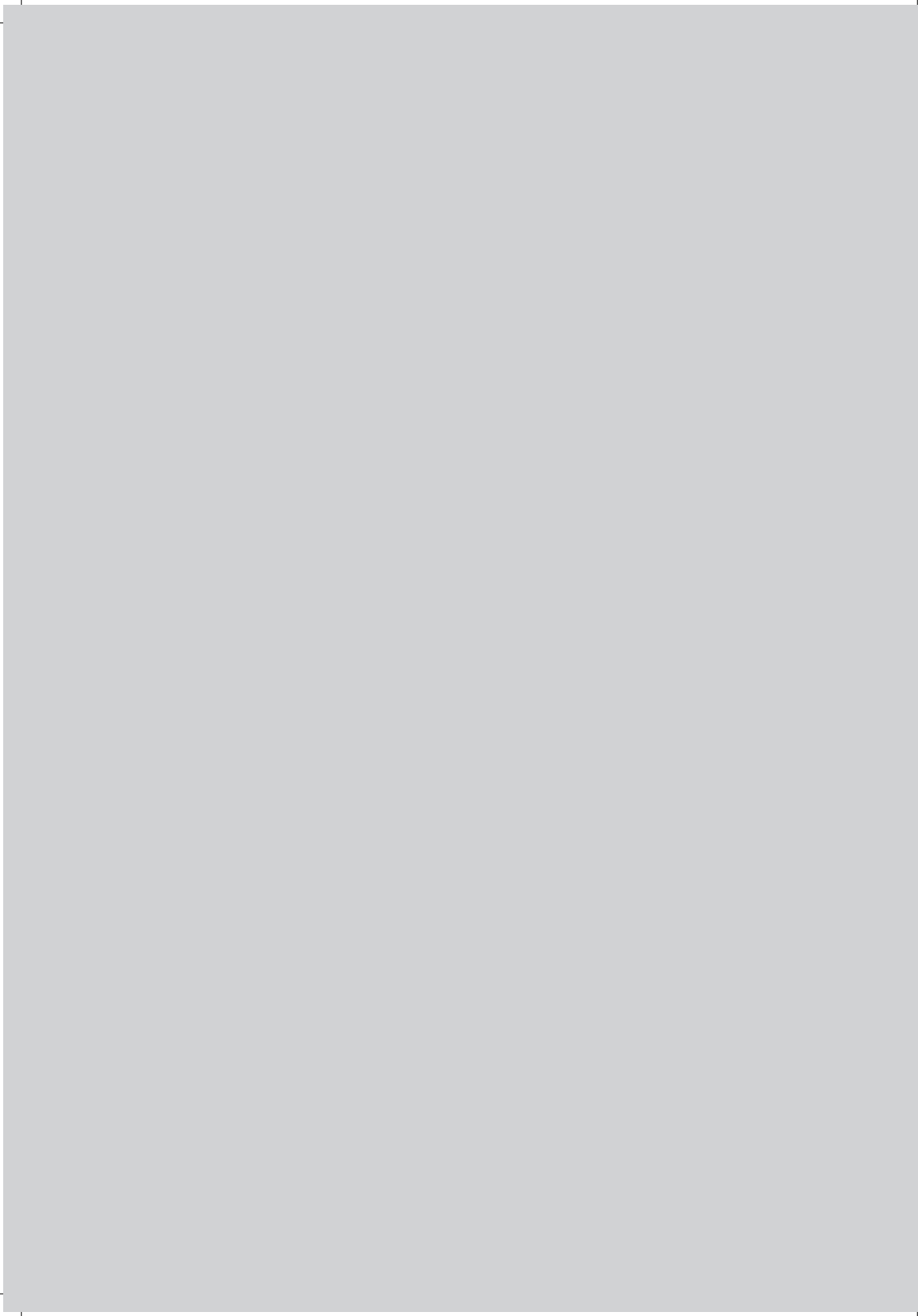
Pravosudni sustav (pravosuđe) čine sudbena vlast (sudovi), samostalna i neovisna pravosudna tijela (državna odvjetništva), izvršna vlast (Ministarstvo pravosuđa), samostalna i neovisna tijela (Državno sudbeno vijeće i Državno-odvjetničko vijeće), samostalna i neovisna služba (odvjetništvo), samostalna i neovisna javna služba (javni bilježnici) i javna institucija (Pravosudna akademija).

Svrha ovog vodiča je približiti čitateljima sve navedene sudionike pravosudnog sustava, uz detaljnije pojašnjenje uloga svakog od njih, njihove međusobne odnose i međusobnu povezanost u ostvarenju zajedničkog cilja - učinkovito hrvatsko pravosuđe.

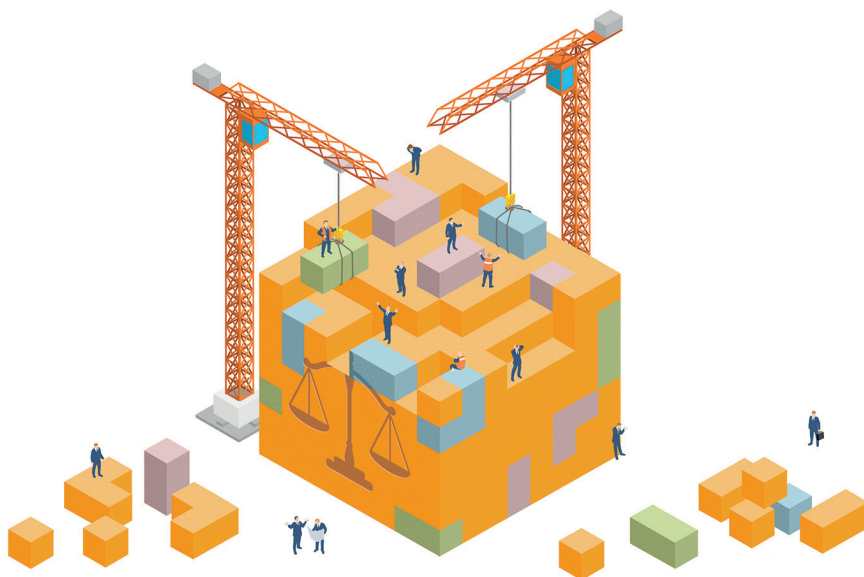
Sadržaj

Uvod	3
Racionalizacija i reorganizacija pravosudnog sustava	7
Pravosudna tijela	13
Sudovi	14
Nadležnost sudova u Republici Hrvatskoj	16
Organizacijska struktura sudova	27
Državno odvjetništvo	32
Nadležnost državnih odvjetništava u Republici Hrvatskoj	33
Organizacijska struktura državnih odvjetništava	35
Zaposlenici pravosudnih tijela	40
Prava građana pred pravosudnim tijelima	45
Parnični postupak	45
Postupak pred upravnim sudovima	48
Prekršajni postupak	51
Podnošenje kaznene prijave	53
Kazneni postupak	54
Pravo podnošenja predstavke	56
Pravo na osnovne informacije o predmetu	57
Pravo uvida u spis predmeta	57
Pravo na informacije	60
Pravo na suđenje u razumnom roku	60
Pravo na primjerenu naknadu zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku	61
Pravo na besplatnu pravnu pomoć	62
Pravo na uvjerenje da se ne vodi kazneni postupak	65
Pravosudna uprava	67
Sudska uprava	67
Državnoodvjetnička uprava	69
Ministarstvo pravosuđa	71
Pravosudna inspekcija	72
Ministarstvo pravosuđa	75
Suzbijanje korupcije	78
Podrška žrtvama i svjedocima	78
Zatvorski sustav	80

Probacija	81
Pomilovanja	82
Prava građana pred ministarstvom pravosuđa	83
Pravo na informacije.....	83
Pravo pritužbe na rad suda i državnog odvjetništva	84
Registar neplaćenih kazni	84
Potvrde iz kaznene i prekršajne evidencije za ostvarenje prava u inozemstvu.....	85
Ovjera stranih i domaćih javnih isprava	85
Novčana naknada za žrtve kaznenih djela	87
Naknada štete osobama koje su neopravdano osuđene za kazneno djelo ili neosnovano uhićene	88
Informatizacija u pravosuđu	89
e-Predmet	90
Sudski registar	91
e-Oglasna ploča.....	92
Uređena zemlja – (ZIS - Zajednički informacijski sustav zemljišnih knjiga i katastra)	93
SupraNova (Portal sudske prakse)	95
Sustav eSpis (ICMS – Integrated Court Case Management System)	95
Sustav za praćenje predmeta na prekršajnim sudovima (JCMS - Joint Case Management System)	96
Sustav za praćenje predmeta na upravnim sudovima (KANCEL)	96
Sustav za praćenje predmeta na državnim odvjetništvima (CTS - Case Tracking System)	96
Kaznena evidencija	97
Prekršajna evidencija i registar neplaćenih kazni	97
Statističko praćenje rada pravosudnih tijela i smjernice Europske komisije za učinkovitost pravosuđa Vijeća Europe (CEPEJ-a)	97
Ostala tijela u pravosuđu.....	101
Državno sudbeno vijeće.....	101
Državnoodvjetničko vijeće.....	104
Pravosudna akademija	106
Odvjetništvo	107
Javnobilježnička služba	109
Alternativni načini rješavanja sporova	113
Arbitraža.....	114
Mirenje.....	116
Razvoj pravosudnog sustava	119
Pojmovnik	121

Racionalizacija i reorganizacija **pravosudnog sustava**

U svim razvijenim demokracijama mnogo se truda i pažnje posvećuje uspostavi učinkovitog pravosudnog sustava, pa tako i u Republici Hrvatskoj.

U svrhu uspostave učinkovitog pravosudnog sustava u Republici Hrvatskoj bilo je potrebno da se postojeći pravosudni sustav racionalizira i reorganizira. To je proces na čijem se ostvarenju radi već cijelo desetljeće.

Strategijom reforme pravosuđa iz 2005. godine pokrenut je proces racionalizacije mreže sudova i državnih odvjetništava.

Mreža koja se tada sastojala od ukupno 293 prvostupanjska pravosudna tijela bila je prevelika i neodgovarajuća s obzirom na veličinu države i broj stanovnika, nije mogla osigurati pravovremeno pružanje pravne zaštite građanima, a uz to je predstavljala i preveliko financijsko opterećenje.

Proces racionalizacije započeo 2005. godine provodio se u nekoliko faza, od kojih je posljednja provedena tijekom 2015. godine obzirom da se dotadašnji ustroj pravosudnih tijela pokazao neodgovarajućim, a sam broj pravosudnih tijela prevelik. Stoga su za novu reorganizaciju pravosudnog sustava 2015. godine određeni osnovni polazišni pravci:

1. teritorijalni preustroj mreže općinskih sudova, prekršajnih sudova i općinskih državnih odvjetništava,
2. organizacijski preustroj pravosudnog sustava kroz poboljšanje učinkovitosti pratećih službi pravosudnih tijela,
3. reforma žalbenog postupka kroz elektroničku nasumičnu dodjelu predmeta svim županijskim sudovima u Republici Hrvatskoj,
4. dovršetak procesa informatizacije u svim pravosudnim tijelima.

Tom teritorijalnom organizacijom mreže pravosudnih tijela uspostavljeno je 15 pravosudnih područja s 24 općinska suda, 22 prekršajna suda i 22 općinska državna odvjetništva.

Osim navedenih pravosudnih tijela glede kojih je 2015. godine provedena racionalizacija pravosudne mreže, u sustavu je nastavilo s radom postojećih 15 županijskih, 8 trgovačkih, 4 upravna suda, Visoki prekršajni sud, Visoki trgovački sud i Visoki upravni sud, te Vrhovni sud Republike Hrvatske kao i 15 županijskih državnih odvjetništava te Državno odvjetništvo Republike Hrvatske.

Ustrojavanjem nove mreže pravosudnih tijela s radom su prestala 43 općinska suda, 39 prekršajnih sudova i 11 općinskih državnih odvjetništava te je po prvi puta mreža prekršajnih sudova istovjetna mreži općinskih sudova. Pravosudna tijela koja su prestala s radom postala su stalne službe pravosudnih tijela.

Kako bi se omogućila veća specijalizacija sudaca, ujednačena sudska praksa i brže rješavanje predmeta uvedena je i značajna izmjena u mjesnoj nadležnosti.

Tako je svaki županijski sud postao nadležan za odlučivanje u drugom stupnju o žalbama protiv presuda svih općinskih sudova u kaznenim postupcima.

Isto tako je svaki županijski sud postao nadležan za odlučivanje u drugom stupnju o žalbama protiv odluka bilo kojeg općinskog suda u svim vrstama građanskih predmeta, osim za odlučivanje u drugom stupnju o žalbama protiv odluka svih općinskih sudova u radnim, obiteljskim i zemljišnoknjižnim postupcima, gdje je određena nadležnost sljedećih sudova:

- u sporovima iz radnih odnosa određeni su Županijski sud u Bjelovaru, Županijski sud u Osijeku, Županijski sud u Rijeci, Županijski sud u Splitu i Županijski sud u Zagrebu
- u obiteljskim predmetima određeni su Županijski sud u Puli – Pola, Županijski sud u Splitu i Županijski sud u Zagrebu

- u zemljišnoknjižnim predmetima, kao i o žalbama protiv odluka svih općinskih sudova u postupcima brisovne tužbe, tužbe za ispravak, tužbe za ispravak pogrešnog upisa i tužbe za opravdanje predbilježbe određeni su Županijski sud u Splitu, Županijski sud u Varaždinu i Županijski sud u Velikoj Gorici.

Strategija razvoja pravosuđa

Strategija je temeljni dokument kojim se utvrđuju strateške smjernice razvoja pravosuđa te se iste dalje razrađuju akcijskim planom.

Ona je temelj svim daljnjim razvojnim planovima i aktivnostima u pravosuđu.

Polazi od sljedećih osnovnih područja kao strateških smjernica:

- neovisnost, nepristranost, stručnost i učinkovitost pravosuđa,
- hrvatsko pravosuđe kao dio europskog pravosuđa,
- upravljanje ljudskim potencijalima te
- iskorištavanje potencijala moderne tehnologije.

Ni Strategiju, ni Akcijski plan nije moguće provesti bez suradnje svih tijela u pravosudnom sustavu

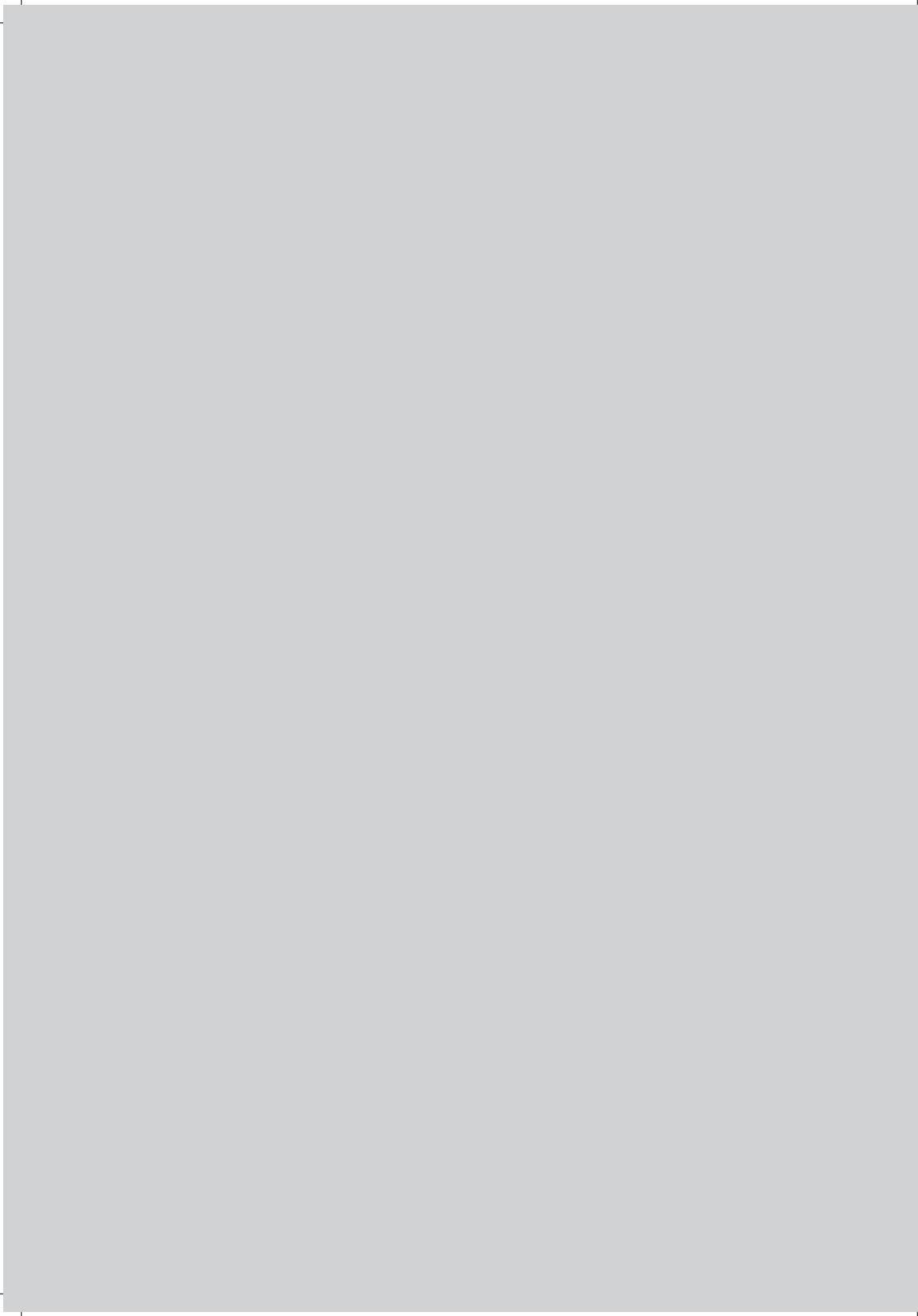
Savjet za praćenje provedbe Strategije

Osnovan je 2006. godine, te od tada kontinuirano radi na predlaganju mjera i aktivnosti usmjerenih na daljnje unapređenje i razvoj pravosudnog sustava.

Zadatak Savjeta je poticanje i usmjeravanje provedbe mjera Strategije razvoja pravosuđa i pratećih dokumenata

Savjet čine ministar pravosuđa, predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske, Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske, predsjednik Odbora za pravosuđe Hrvatskog sabora, predsjednik Državnog sudbenog vijeća, predsjednik Državnoodvjetničkog vijeća, predsjednik Hrvatske odvjetničke komore, predsjednik Hrvatske javnobilježničke komore, državni tajnici, pomoćnici ministra pravosuđa, glavni tajnik Ministarstva pravosuđa i ravnatelj Pravosudne akademije.

Ministar pravosuđa kao nositelj najvećeg dijela reformi ima inicijativu u organiziranju rada Savjeta, a Savjet samostalno određuje način i dinamiku svog rada. Institucije zastupljene u Savjetu odgovorne su za strateški razvoj pravosuđa, svaka iz svog djelokruga rada, po načelima međusobne koordinacije i suradnje.

Pravosudna **tijela**

SUDOVI

U Republici Hrvatskoj sudbenu vlast obavljaju sudovi

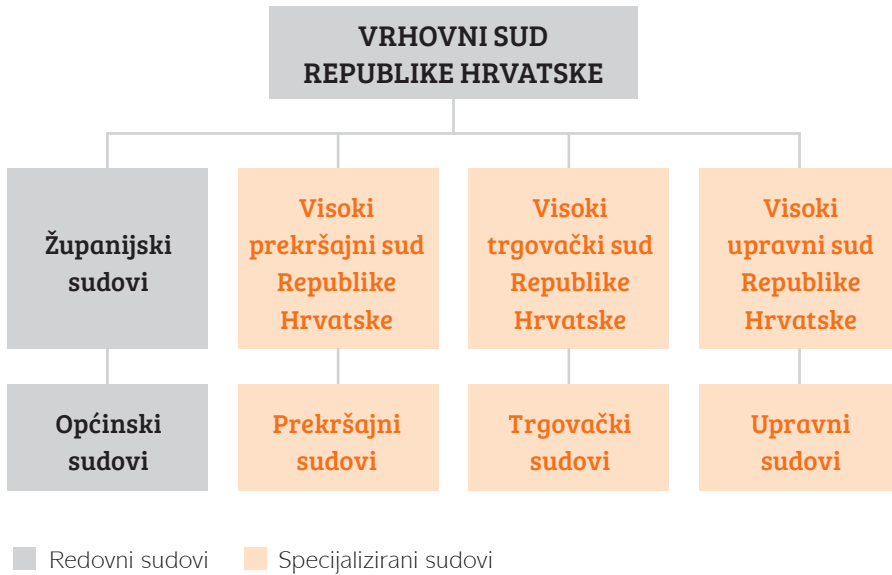

Sudovi donose odluke na osnovi Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora, koji su dio pravnog poretka Republike Hrvatske, te zakona i drugih propisa donesenih sukladno Ustavu Republike Hrvatske, međunarodnim ugovorima i zakonima.

Sudske rasprave su javne, a javnost se može iznimno isključiti iz cijele ili dijela rasprave radi zaštite interesa morala, javnog reda i državne sigurnosti, a osobito ako se sudi maloljetnicima, radi zaštite privatnog života stranaka ili u bračnim sporovima i slično. Presude se izriču javno u ime Republike Hrvatske.

Najviši sud u Republici Hrvatskoj je Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Redovni sudovi su sudovi koji rješavaju u stvarima u kojima nadležnost nije dana nekom specijaliziranom sudu. To su općinski i županijski sudovi.

Specijalizirani sudovi su sudovi koji rješavaju u stvarima u kojima im je nadležnost propisana zakonom. To su trgovački, upravni i prekršajni sudovi te Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske te Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske.

Osim navedene podjele, sudovi se dijele na prvostupanjske i drugostupanjske.

Na prvostupanjskim sudovima pokreću se postupci o rješavanju nekog pravnog pitanja. To su općinski, upravni, prekršajni i trgovački sudovi, a u određenim predmetima i županijski sudovi.

Na drugostupanjskim sudovima donose se odluke povodom izjavljenih pravnih lijekova protiv odluka prvostupanjskih sudova i obavljaju se drugi poslovi propisani zakonom. To su županijski sudovi (u odnosu na općinske sudove), Vrhovni sud Republike Hrvatske (u odnosu na županijske sudove), Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (u odnosu na trgovačke sudove), Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske (u odnosu na prekršajne sudove) i Visoki upravni sud Republike Hrvatske (u odnosu na upravne sudove).

Hijerarhijski viši sud dužan je nižem sudu ukazati na nedostatke koje je uočio pri odlučivanju o pravnom lijeku ili na drugi način. Viši sud može tražiti od nižeg suda podatke u vezi s primjenom zakona, problemima koji se javljaju u suđenju, praćenju i proučavanju sudske prakse, kao i izvršiti neposredan nadzor nad radom tog suda i pojedinih sudaca. Pri tome, viši sud ne smije ni na koji način utjecati na neovisnost i slobodu suda nižeg stupnja u donošenju odluke u pojedinom predmetu.

Nadležnost sudova u Republici Hrvatskoj

Sudovi u Republici Hrvatskoj odlučuju u sporovima o temeljnim pravima i obvezama čovjeka, pravima i obvezama Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o pravima i obvezama drugih pravnih osoba, izriču kazne i druge mjere počiniteljima kaznenih djela i prekršaja utvrđenih zakonom i drugim propisima, odlučuju o zakonitosti općih i pojedinačnih akata javnopravnih tijela, rješavaju sporove o osobnim odnosima građana, radne, trgovačke, imovinske i druge građanskopravne sporove te odlučuju u drugim pravnim stvarima kad je to zakonom određeno.

Općinski sudovi

Ustanovljeni su za područje jedne ili više općina, jednog ili više gradova ili dijela gradskog područja.

Općinski sudovi u parničnom postupku uvijek sude u prvom stupnju u sporovima:

- o uzdržavanju,
- o postojanju ili nepostojanju braka, poništenju i rastavi braka,
- o utvrđivanju ili osporavanju očinstva ili materinstva,
- o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti i o roditeljskoj skrbi, ako se istodobno odlučuje o rastavi braka, postojanju ili nepostojanju braka i poništenju braka,
- o stvarnim i osobnim služnostima,
- zbog smetanja posjeda,
- iz najamnih, zakupnih i stambenih odnosa (osim sporova za koje su nadležni trgovački sudovi),
- za ispravak informacije i za naknadu štete nastale objavom informacije,
- za zaštitu od nezakonite radnje,
- iz radnih odnosa.

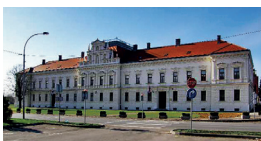
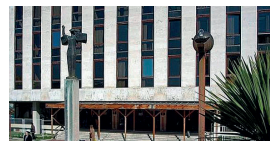
Rješavaju i u drugim parničnim i izvanparničnim predmetima kao što su ovršni predmeti, sporni ostavinski predmeti, zemljišnoknjižni predmeti, te odlučuju o priznanju i ovrši odluka stranih sudova, obavljaju poslove međunarodne pravne pomoći i poslove međunarodne pravosudne suradnje s državama članicama Europske unije u postupcima iz svoje nadležnosti.

Županijski sudovi

Ustanovljeni su za područje jedne ili više županija ili dijela županije.

Županijski sudovi su drugostupanjski sudovi kada odlučuju o žalbama protiv odluka općinskih sudova, ako drugačije nije propisano zakonom.

Obavljaju i poslove međunarodne pravne pomoći i međunarodne pravosudne suradnje s državama članicama Europske unije u postupcima iz svoje nadležnosti, provode izvršenje strane kaznene odluke te odlučuju u drugim pravnim stvarima kad je to zakonom određeno.

Međutim, oni su i prvostupanjski sudovi u postupcima u kojima im je nadležnost izriekom propisana nekim zakonom. *Primjerice*, Zakon o kaznenom postupku propisuje da županijski sudovi sude u prvom stupnju za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora preko 12 godina.

Trgovački sudovi

Ustanovljeni su za područje jedne ili više županija ili dijela županije.

U parničnom postupku trgovački sudovi u prvom stupnju sude u sporovima:

- između pravnih osoba,
- između pravnih osoba i obrtnika, uključujući i trgovce pojedince;

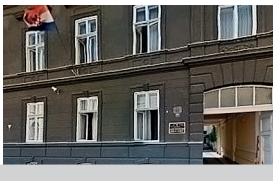

- između obrtnika uključujući i sporove između trgovaca pojedinačno ako se radi o sporu u vezi s njihovom djelatnošću, osim ako nije riječ o sporovima u kojima uvijek sude općinski sudovi ili za koje je zakonom utvrđena nadležnost nekoga drugog suda,
- u povodu osnivanja, rada i prestanka trgovačkoga društva kao i o raspolaganju članstvom i članskim pravima u trgovačkom društvu,
- između članova trgovačkoga društva međusobno te između članova društva i društva koji se tiču upravljanja društvom i vođenja poslova društva kao i prava i obveza članova društva koji proizlaze iz njihova položaja u društvu,
- između predsjednika i članova uprave ili nadzornog odbora društva i društva ili njegovih članova koji nastanu u svezi s njihovim radom u društvu ili za društvo,
- o odgovornosti člana trgovačkog društva, člana uprave ili nadzornog odbora trgovačkog društva za obveze trgovačkog društva,
- u kojima je stranka osoba nad kojom je otvoren stečajni postupak bez obzira na svojstvo druge stranke te sve sporove u povodu stečaja, osim ako nije riječ o sporovima u kojima uvijek sudi općinski sud, odnosno za koje je zakonom utvrđena nadležnost nekog drugog suda.
- koji se odnose na brodove i plovidbu na moru i unutarnjim vodama te u sporovima na koje se primjenjuje plovidbeno pravo (plovidbeni sporovi),
- koji se odnose na zrakoplove i na sporove na koje se primjenjuje zračno plovidbeno pravo,
- koji se odnose na zaštitu i uporabu industrijskog vlasništva, autorskog prava i srodnih prava i drugih prava intelektualnog vlasništva, na zaštitu i uporabu izuma i tehničkih unaprjeđenja te tvrtke, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno,

- u povodu djela nelojalne tržišne utakmice, monopolističkih sporazuma i narušavanja ravnopravnosti na jedinstvenom tržištu Republike Hrvatske.

Pored navedenih nadležnosti, trgovački sudovi su nadležni i za postupanje u registarskim stvarima i vođenju sudskih registara, za odlučivanje u izvanparničnim stvarima propisanim Zakonom o trgovačkim društvima, provođenje postupka priznanja inozemnih sudskih odluka kao i arbitražnih odluka u trgovačkim sporovima, obavljanje poslova međunarodne pravne pomoći u izvođenju dokaza u trgovačkim stvarima te obavljanje poslova propisanih drugim zakonima.

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske

Djeluje za područje Republike Hrvatske sa sjedištem u Zagrebu.

Odlučuje o žalbama protiv odluka koje su u prvom stupnju donijeli trgovački sudovi, rješava sukob mjesne nadležnosti između trgovačkih sudova,

odlučuje o delegaciji nadležnosti između trgovačkih sudova te obavlja druge poslove određene zakonom.

Upravni sudovi

Ustanovljeni su za područje jedne ili više županija ili dijela županije.

Upravni sudovi odlučuju:

- o tužbama protiv pojedinačnih odluka javnopravnih tijela,

Visoki upravni sud Republike Hrvatske

Djeluje za područje Republike Hrvatske sa sjedištem u Zagrebu.

Odlučuje o žalbama protiv presuda upravnih sudova i rješenja protiv kojih je dopuštena žalba, o zakonitosti općih akata, o sukobu nadležnosti između upravnih sudova i u drugim zakonom propisanim slučajevima.

Prekršajni sudovi

Ustanovljeni su za područje jedne ili više općina, jednog ili više gradova ili dijela gradskog područja.

Prekršajni sudovi su nadležni:

- suditi u prvom stupnju za sve prekršaje, osim za one za koje je zakonom propisana nadležnost tijela državne uprave,
- odlučivati o prigovorima protiv prekršajnih naloga svih ovlaštenih izdavatelja kada je prigovor podnesen zbog odluke o prekršajnoj sankciji, troškovima postupka, oduzimanja imovinske koristi ili oduzimanja predmeta,
- odlučivati o žalbi podnesenoj samo zbog odluke o prekršajno-pravnim sankcijama, troškovima postupka, oduzimanju imovinske koristi ili oduzimanju predmeta protiv odluke o prekršaju koju je donio sud ili drugo tijelo postupka samo za prekršaj ili stjecaj prekršaja za koje je kao kazna propisana samo novčana kazna do 15.000,00 kuna,

- odlučivati o zahtjevu za obnovu prekršajnog postupka u predmetima u kojima su sudili, protiv pravomoćnih prekršajnih naloga ovlaštenih tužitelja ako je riječ o prekršajima iz stvarne nadležnosti suda te protiv svih pravomoćnih obaveznih prekršajnih naloga,
- obavljati poslove međunarodne pravne pomoći u postupcima iz svoje nadležnosti te
- obavljati druge poslove propisane zakonom.

Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske

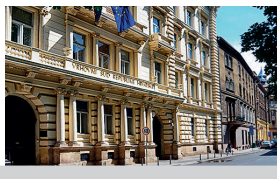

Djeluje za područje Republike Hrvatske sa sjedištem u Zagrebu.

Odlučuje o žalbama protiv odluka prekršajnih sudova i tijela državne uprave koja vode prvostupanjski prekršajni postupak, o žalbama protiv odluka

drugih tijela kada je to propisano posebnim zakonom, rješava sukob nadležnosti između prekršajnih sudova, odlučuje o izvanrednim pravnim lijekovima protiv pravomoćnih odluka o prekršaju kada je to propisano posebnim zakonom te obavlja druge poslove određene zakonom.

Vrhovni sud Republike Hrvatske

Najviši sud koji osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni.

Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučuje o žalbama protiv prvostupanjskih odluka županijskih sudova, protiv

odluka Visokoga trgovačkog suda Republike Hrvatske, Visokog upravnog suda Republike Hrvatske i protiv vlastitih prvostupanjskih odluka, ako zakonom nije drugačije određeno.

Odlučuje u trećem stupnju o žalbama protiv odluka donesenih u drugom stupnju kad je to propisano zakonom, odlučuje o redovnim i izvanrednim pravnim lijekovima kad je to propisano zakonom, rješava sukob nadležnosti između sudova na području Republike Hrvatske ako im je zajednički neposredno viši sud.

Organizacijska struktura sudova

Predsjednik suda godišnjim rasporedom poslova utvrđuje ustroj suda i podjelu poslova koji se obavljaju u sudu.

Godišnji raspored poslova sadrži podatke o ukupnom broju ustrojstvenih jedinica u sudu, sudaca, službenika i namještenika u sudu, kao i podatke o podjeli poslova koji se obavljaju u sudu.

Primjerice, za odlučivanje o stvarima iz jednog ili više srodnih pravnih područja mogu se ustrojiti sudski odjeli (kazneni odjel, odjel za mladež, parnični odjel, ovršni i/ili izvanparnični odjel).

Stalne službe

Stalne službe sastavni su dio suda kojem pripadaju. One su dio unutarnjeg ustrojstva suda, ali se nalaze izvan njegova sjedišta. Nemaju funkcionalnu samostalnost već je njihova uloga osigurati dostupnost sudova građanima. *Primjerice*, Općinski sud u Vukovaru ima svoje stalne službe u Vinkovcima i Županji.

Ukoliko je u okviru rada određenog suda ustanovljena stalna služba tog suda, na njenom čelu je voditelj stalne službe koji za svoj rad odgovara predsjedniku suda.

Zemljišnoknjižni odjeli

Zemljišnoknjižni odjeli su posebne ustrojstvene jedinice općinskih sudova koji se osnivaju radi vođenja zemljišnih knjiga u kojima se upisuju nekretnine, prava na nekretninama i određeni odnosi važni za promet nekretnina.

Odjel za postupanje u predmetima kaznenih djela iz nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta

To su posebni sudski odjeli osnovani za postupanje u predmetima kaznenih djela iz nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u županijskim sudovima u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku.

Godišnjim rasporedom poslova određuju se suci (koji imaju iskustvo na radu u složenijim predmetima i prošli su provjeru sukladno Zakonu o sigurnosnim provjerama) i sudski službenici za rad u ovom Odjelu.

Odjel za ratne zločine

Za postupke vezane uz ratne zločine počinjene na području bivše države, predviđena je isključiva nadležnost četiri županijska suda (u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu).

Godišnjim rasporedom poslova određuju se suci (koji se odlikuju iskustvom i izraženim sposobnostima za istraživanje najtežih i najsloženijih kaznenih djela) i sudski službenici za rad na predmetima ratnih zločina.

Odjel za osiguranje podrške svjedocima i žrtvama u sudskim postupcima

Posebni sudski odjeli ustrojeni su s ciljem osiguravanja podrške svjedocima i žrtvama u sudskim postupcima. Navedeni odjeli osiguravaju emocionalnu podršku svjedocima i žrtvama, pružaju pomoć u or-

ganizaciji pristupa sudu starijim, invalidnim i teško pokretnim osobama te pružaju praktičnu pomoć u snalaženju u sudskoj zgradi.

Takvi odjeli trenutačno djeluju pri županijskim sudovima u sedam hrvatskih gradova (Osijeku, Rijeci, Sisku, Splitu, Vukovaru, Zagrebu i Zadru) te na Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu.

Suci

■ ***Suci su pravosudni dužnosnici čija je dužnost stalna.***

Suci imaju imunitet - ne mogu biti pozvani na odgovornost za izraženo mišljenje ili glasovanje pri donošenju sudske presude, osim ako se radi o kršenju zakona koje je kazneno djelo.

Sudac se mora ponašati tako da čuva svoj ugled i ugled sudbene vlasti te ne dovedi u pitanje svoju nepristranost i neovisnost u suđenju i samostalnost sudbene vlasti. Dužan je zadržati za sebe sve što je doznao o strankama, njihovim pravima, obvezama i pravnim interesima te čuvati tajnost svih podataka koje tijekom suđenja nisu bile predmetom javne rasprave.

Sudac ne može biti premješten protivno svojoj volji, osim u slučaju ukidanja suda ili preustroja suda u skladu sa zakonom.

Suci ne smiju obavljati službu ili posao koje je zakon odredio kao nespojive sa sudačkom dužnošću. Ne smiju biti članovi političke stranke, i ne smiju se baviti političkom djelatnošću.

Suci se slobodno udružuju u sudačke udruge radi zaštite neovisnosti i zaštite interesa sudaca.

O imenovanju, napredovanju, premještaju, razrješenju i stegovnoj odgovornosti sudaca i predsjednika sudova, osim predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, samostalno odlučuje Državno sudbeno vijeće.

Predsjednik suda

Predsjednik suda uz sudačku dužnost obavlja i poslove sudske uprave, s time da u sudovima s više od 20 sudaca predsjednik suda može obavljati samo poslove sudske uprave.

Predsjednik suda upravlja sudom, odgovoran je za pravilno i zakonito obavljanje poslova sudske uprave u sudu, obavlja nadzor nad urednim i pravodobnim obavljanjem svih poslova u sudu te brine o učinkovitosti suda u rješavanju predmeta, a posebno o rješavanju predmeta u kojima postupak traje više od tri godine. Skrbi za pravilne odnose i postupanje sudaca i drugih zaposlenika suda prema strankama, državnim tijelima i drugim pravnim osobama te za pravilne odnose među zaposlenicima suda. Također, usklađuje rad stalnih službi, sudskih odjela i drugih ustrojstvenih jedinica u sudu te je dužan izvijestiti viši sud i Ministarstvo pravosuđa o svim pitanjima važnim za rad suda.

Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske

Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske predstavlja Vrhovni sud Republike Hrvatske i sudbenu vlast, obavlja poslove sudske uprave te druge poslove određene zakonom.

Predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, uz prethodno mišljenje Opće sjednice Vrhovnog suda i nadležnog odbora Hrvatskog sabora, a na prijedlog Predsjednika Republike Hrvatske, bira Hrvatski sabor na četiri godine.

Za predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske može biti izabrana osoba koja ispunjava opće i posebne uvjete za suca tog suda. Ako je za predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske izabrana osoba koja do izbora nije obnašala sudačku dužnost u tom sudu, Državno sudbeno vijeće imenovat će ga, osim na mjesto predsjednika suda, ujedno i sucem tog suda.

Ako predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske odlukom Hrvatskog sabora ili na svoj zahtjev bude razriješen dužnosti prije istaka mandata ili ne bude ponovno izabran na tu dužnost, nastavlja obnašati dužnost suca u tom sudu.

DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO

Državno odvjetništvo je samostalno i neovisno pravosudno tijelo.

Svoje ovlasti državno odvjetništvo obavlja na osnovi Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora, koji su dio pravnog poretka Republike Hrvatske, te zakona, kao i drugih propisa koji su donijeti sukladno Ustavu Republike Hrvatske, međunarodnim ugovorima i zakonima.

Nadležnost državnih odvjetništva u Republici Hrvatskoj

Državno odvjetništvo je ovlašteno i dužno postupati protiv počinitelja kaznenih djela i drugih kažnjivih djela, poduzimati pravne radnje radi zaštite imovine Republike Hrvatske te podnositi pravna sredstva za zaštitu Ustava Republike Hrvatske i zakona.

Državno odvjetništvo postupa u kaznenim, prekršajnim, građanskim i upravnim predmetima.

Općinska državna odvjetništva

Ustanovljena su za područje jednog ili više općinskih sudova. Zastupaju Republiku Hrvatsku u postupcima pred općinskim sudom i pred upravnim tijelima.

Općinska državna odvjetništva podređena su županijskim državnim odvjetništvima.

Županijska državna odvjetništva

Ustanovljena su za područje županijskog, trgovačkog suda i upravnog suda.

Zastupaju Republiku Hrvatsku u postupcima pred županijskim sudom, trgovačkim sudom i upravnim sudom.

Županijska državna odvjetništva podređena su Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK) je posebno državno odvjetništvo, specijalizirano za progon korupcije i organiziranog kriminaliteta, sa sjedištem u Zagrebu, a nadležan je za područje cijele Republike Hrvatske.

Nadležnost Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta je određena Zakonom o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske

Poduzima pravne radnje radi zaštite Ustava Republike Hrvatske i zakonitosti pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske, poduzima radnje pred Vrhovnim

sudom Republike Hrvatske, Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske, Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske te Visokim prekršajnim sudom.

Također, poduzima pravne radnje pred međunarodnim i stranim sudovima i drugim tijelima te na zahtjev državnih tijela daje mišljenja o nacrtima prijedloga zakona i drugih propisa.

Državno odvjetništvo je hijerarhijski strukturirana organizacija na čijem je čelu Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske.

Organizacijska struktura državnih odvjetništava

U državnim odvjetništvima ustanovljavaju se kazneni odjel za kaznene i prekršajne predmete te građansko-upravni odjel za građanske i upravne predmete.

U državnim odvjetništvima ustanovljavaju se kazneni odjel za kaznene i prekršajne predmete te građansko-upravni odjel za građanske i upravne predmete.

U kaznenim predmetima državni odvjetnik ima prava tijela državne vlasti (*primjerice* provođenje istrage) i prava stranke u postupku (*primjerice* zastupa optužnicu pred sudom) te postupa protiv počinitelja kaznenih djela za koje se progoni po službenoj dužnosti ili po prijedlogu.

U građanskim i upravnim predmetima državni odvjetnik zastupa Republiku Hrvatsku u svim postupcima koji se vode radi zaštite njezinih imovinskih prava i interesa pred sudovima, upravnim i drugim tijelima, ako zakonom ili na njemu utemeljenom odlukom nadležnoga državnog tijela nije određeno drukčije.

Stalne službe

Državno odvjetništvo djeluje u svom sjedištu, a iznimno i izvan sjedišta osnivanjem ustrojstvenih jedinica izvan sjedišta. Stalna služba je ustrojstvena jedinica državnog odvjetništva koja se osniva na području njegove nadležnosti.

Na čelu stalne službe je zamjenik državnog odvjetnika određen godišnjim rasporedom poslova koji za svoj rad odgovara državnom odvjetniku.

O imenovanju, napredovanju, premještaju, razrješenju i stegovnoj odgovornosti zamjenika državnih odvjetnika i državnih odvjetnika, osim Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, samostalno odlučuje Državnoodvjetničko vijeće.

Zamjenici državnog odvjetnika

***Zamjenici državnog odvjetnika
državnoodvjetničku dužnost obavljaju stalno.***

U državnom odvjetništvu imenuje se jedan ili više zamjenika državnog odvjetnika.

Zamjenik državnog odvjetnika mora se ponašati tako da ne umanjí svoj ugled ili ugled državnog odvjetništva te ne dovede u pitanje svoju savjesnost ili samostalnost državnog odvjetništva.

Zamjenik državnog odvjetnika dužan je zadržati za sebe sve što je doznao o strankama i njihovim pravima, obvezama i pravnim interesima u okviru obnašanja dužnosti, ako to ne predstavlja kažnjivo djelo te čuvati tajnost svih podataka nedostupnih javnosti.

Zamjenici državnog odvjetnika ne smiju pripadati niti jednoj političkoj stranci, niti sudjelovati u njenim aktivnostima.

Zamjenik državnog odvjetnika ne smije biti pozvan na odgovornost za izraženo pravno mišljenje u predmetu koji mu je dodijeljen u rad, osim ako se radi o kršenju zakona koje je kažnjivo djelo.

Zamjenik državnog odvjetnika ovlašten je poduzimati sve radnje za koje je po zakonu ovlašten državni odvjetnik kada radi na predmetu koji mu je dodijeljen u rad te kada zamjenjuje državnog odvjetnika u postupku pred sudom ili drugim državnim tijelom.

Zamjenik državnog odvjetnika dužan je na zahtjev državnog odvjetnika upoznati ga s radom u pojedinom predmetu i odlukom koju namjerava donijeti te upoznati ga s radom na pojedinom predmetu od posebnoga državnog interesa ili u kojem se pojavljuju složena činjenična i pravna pitanja.

Državni odvjetnici

Na čelu pojedinog državnog odvjetništva je državni odvjetnik koji obavlja poslove iz nadležnosti državnog odvjetništva, zastupa državno odvjetništvo, odgovoran je za rad državnog odvjetništva i upravlja državnim odvjetništvom. Državni odvjetnik usklađuje rad državnoodvjetničkih odjela, odsjeka i drugih ustrojstvenih jedinica u državnom odvjetništvu. Skrbi za pravilne odnose i postupak zamjenika državnog odvjetnika i drugih zaposlenika državnog odvjetništva prema strankama, sudu, drugim državnim tijelima i drugim pravnim osobama te za pravilne odnose među zaposlenicima državnog odvjetništva. Također, obavlja nadzor nad urednim i pravodobnim obavljanjem svih poslova u državnom odvjetništvu i dužan je izvijestiti više državno odvjetništvo o svim pitanjima važnim za rad državnog odvjetništva.

Za zamjenika ravnatelja USKOK-a može biti raspoređen državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika koji je poslije položenoga pravosudnog ispita proveo na radu najmanje osam godina kao su-

dac, državni odvjetnik, zamjenik državnog odvjetnika, odvjetnik ili kao policijski službenik na poslovima suzbijanja kriminaliteta te koji ima izražene sklonosti i sposobnosti za istraživanje najtežih i najsloženijih kaznenih djela.

Zamjenika ravnatelja raspoređuje na rad Glavni državni odvjetnik na prijedlog Ravnatelja iz reda državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika na vrijeme od četiri godine, a nakon isteka tog razdoblja zamjenik ravnatelja može biti ponovno raspoređen na rad u USKOK.

Ako zamjenik ravnatelja ne bude ponovno raspoređen na rad u USKOK nastavlja raditi kao zamjenik državnog odvjetnika u državnom odvjetništvu u kojem je radio prije dolaska u USKOK.

Ravnatelj Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta

Radom USKOK-a upravlja Ravnatelj, a imenuje ga Glavni državni odvjetnik uz prethodno mišljenje ministra pravosuđa te mišljenje kolegija Državnog odvjetništva Republike Hrvatske.

Ravnatelj se imenuje za vrijeme od četiri godine i može ponovno biti imenovan na tu dužnost.

Za Ravnatelja se može imenovati zamjenik Glavnoga državnog odvjetnika Republike Hrvatske, odnosno županijski državni odvjetnik ili njegov zamjenik koji ispunjava uvjete za imenovanje za zamjenika Glavnoga državnog odvjetnika. Ako Ravnatelj ne bude ponovno imenovan ili je razriješen dužnosti nastavlja raditi kao zamjenik državnog odvjetnika u državnom odvjetništvu u kojem je radio prije dolaska u USKOK.

Ravnatelj ima prava i dužnosti kao državni odvjetnik, a njegovi zamjenici imaju ista prava i dužnosti kao i zamjenici državnog odvjetnika.

Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske

Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske je odgovoran za rad cjelokupnog državnog odvjetništva, upravlja državnim odvjetništvom i zastupa državno odvjetništvo.

Glavnog državnog odvjetnika imenuje Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, uz prethodno mišljenje Odbora za pravosuđe Hrvatskoga sabora, na vrijeme od četiri godine i po isteku tog vremena može biti ponovno imenovan na istu dužnost. Za Glavnoga državnoga odvjetnika može se imenovati osoba koja ispunjava uvjete za imenovanje za zamjenika u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Ako Glavni državni odvjetnik ne bude ponovno imenovan na istu dužnost ili je razriješen, nastavlja raditi kao zamjenik državnog odvjetnika u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

ZAPOSLENICI PRAVOSUDNIH TIJELA

Zaposlenici pravosudnih tijela, osim pravosudnih dužnosnika, su i državni službenici i namještenici.

Državni službenici su osobe koje u pravosudnim tijelima, kao redovito zanimanje, obavljaju stručne i uredske poslove predviđene odredbama Zakona o sudovima, Zakona o državnom odvjetništvu, Sudskog poslovnika i Poslovnika državnog odvjetništva te drugim propisima.

To su i osobe koje obavljaju informatičke poslove, opće i administrativne, planske materijalno-financijske i računovodstvene i slične poslove.

Namještenici su zaposlenici srednje i niže stručne spreme koji obavljaju tehničke i pomoćne poslove potrebne za pravodobno i kvalitetno obavljanje poslova iz djelokruga pravosudnog tijela.

Zbog specifičnosti poslova pravosudnih tijela, određene kategorije državnih službenika imaju posebne ovlasti i zaduženja za postupanje u sudskim odnosno državnoodvjetničkim predmetima.

Sudski savjetnici

Sudski savjetnici i viši sudski savjetnici ovlašteni su samostalno provoditi određene sudske postupke, ocjenjivati dokaze i utvrđivati činjenice. Na temelju provedenog postupka podnose sucu nacrt na temelju kojeg on donosi odluku te po ovlaštenju suca objavljuju tako donesenu odluku.

Ovlašteni su za provođenje postupka i predlaganje nacрта odluka u:

- parničnim postupcima u sporovima za isplatu novčane tražbine ili naknadu štete u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 100.000,00 kuna te u trgovačkim sporovima u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 500.000,00 kuna,
- radnim sporovima proizašlim iz kolektivnih ugovora,
- upravnim sporovima u kojima se odlučuje o tužbama u predmetima koji se rješavaju na temelju pravomoćne presude donesene u oglednom sporu, o tužbama protiv postupanja ili zbog propuštanja postupanja javnopravnog tijela i u upravnim sporovima u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 100.000,00 kuna,
- ovršnim postupcima,
- ostavinskim postupcima,
- zemljišnoknjižnim postupcima,
- prekršajnim postupcima,
- izvanparničnim postupcima, osim u postupcima oduzimanja poslovne sposobnosti, razvrgnuća suvlasničke zajednice, uređenja međa i postupcima prema Obiteljskom zakonu,
- registarskim postupcima,
- skraćenim stečajnim postupcima,
- troškovima sudskih postupaka.

Državnoodvjetnički savjetnici

Državnoodvjetnički savjetnici i viši državnoodvjetnički savjetnici pomažu državnom odvjetniku ili njegovom zamjeniku u radu, izrađuju nacрте odluka, uzimaju na zapisnik prijave, podneske i izvave

građana te obavljaju samostalno ili pod nadzorom i po uputama državnog odvjetnika ili njegova zamjenika druge stručne poslove predviđene propisima.

U kaznenim odjelima oni mogu zastupati optužni akt u postupku za kaznena djela za koja je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina.

U građansko-upravnim odjelima mogu zastupati pred sudovima, upravnim i drugim tijelima na temelju posebne punomoći nadležnoga državnog odvjetnika:

- u općinskim državnim odvjetništvima u sporovima čija je vrijednost predmeta spora do 100.000,00 kuna,
- u županijskim državnim odvjetništvima u sporovima čija vrijednost spora ne prelazi 500.000,00 kuna.

Stručni suradnici

Pravosudna tijela mogu imati službenike sa završenim odgovarajućim studijem sa propisanim radnim iskustvom kriminalističkog, defektološkoga, sociološkoga, pedagoškoga, ekonomskoga, knjigovodstveno-financijskog i drugoga odgovarajućeg obrazovanja.

Stručni suradnici pomažu u radu sucu, državnom odvjetniku ili zamjeniku državnog odvjetnika u stvarima u kojima su potrebna stručna znanja, a mogu i samostalno obavljati poslove kada je to određeno zakonom ili drugim propisom.

U sudskim i državnoodvjetničkim postupcima sudjeluju i vanjski suradnici koji doprinose provođenju postupka.

Stalni sudski vještaci

Stalni sudski vještaci na temelju svoga stručnog znanja pružaju sudu uslugu davanja vještačkog nalaza i mišljenja (vještačenje) kada je to potrebno radi utvrđivanja ili razjašnjenja činjenica koje se utvrđuju u postupku.

Stalne sudske vještace imenuje i razrješava predsjednik županijskog ili trgovačkog suda za svoje područje. Imenuju se na vrijeme od četiri godine i mogu biti ponovno imenovani.

Županijski i trgovački sudovi vode popis stalnih sudskih vještaka imenovanih za njihovo područje. Popis pravnih osoba koje obavljaju sudsko vještačenje i stalnih sudskih vještaka za sve sudove objavljen je na internetskoj stranici Ministarstva pravosuđa.

Stalni sudski procjenitelji

Stalni sudski procjenitelji obavljaju na zahtjev suda procjenu poljoprivrednog i šumskog zemljišta, poljoprivrednih i šumskih šteta, stambenih i poslovnih zgrada i drugih nekretnina te procjenu pokretnina.

Stalne sudske procjenitelje imenuje i razrješava predsjednik trgovačkog ili županijskog suda. Imenuju se na vrijeme od četiri godine i mogu biti ponovno imenovani.

Stalni sudski tumači

Stalni sudski tumači prevode na zahtjev suda, državnog tijela, pravne osobe ili građana izgovoreni ili pisani tekst s hrvatskog jezika na strani jezik, sa stranog jezika na hrvatski jezik ili sa stranog jezika na drugi strani jezik.

Stalne sudske tumače imenuje i razrješava predsjednik županijskog suda te se imenuju na vrijeme od četiri godine i mogu biti ponovno imenovani.

Županijski sud vodi popis stalnih sudskih tumača imenovanih za njegovo područje. Popis stalnih sudskih tumača za sve sudove objavljen je na internetskoj stranici Ministarstva pravosuđa.

Suci porotnici

Suci porotnici sudačku funkciju ne obavljaju kao redovno zanimanje, već kao članovi sudskog vijeća ravnopravno sa sucem (sucima) odlučuju o pitanjima o kojima u kaznenom postupku treba donijeti odluku.

Suci porotnici su građani Republike Hrvatske koji sudjeluju u suđenju u pojedinim postupcima, u skladu sa zakonom.

Za suca porotnika može biti imenovan punoljetni hrvatski državljanin dostojan obnašanja dužnosti suca porotnika. Imenuju se na četiri godine te istekom roka mogu biti ponovno imenovani.

Suce porotnike općinskih i županijskih sudova imenuju županijske skupštine, odnosno Gradska skupština Grada Zagreba po pribavljenim prijedlozima općinskog, odnosno gradskog vijeća, sindikata, udruge poslodavaca i gospodarske komore. Suce porotnike Vrhovnog suda Republike Hrvatske imenuje Hrvatski sabor, na prijedlog ministra pravosuđa, tako da se osigura zastupljenost svih županija.

Sudac porotnik ne može biti pozvan na odgovornost za izraženo mišljenje ili glasovanje pri donošenju sudske odluke osim ako se radi o kršenju zakona, ne smije biti ni član političke stranke, niti se baviti političkom djelatnošću.

PRAVA GRAĐANA PRED PRAVOSUDNIM TIJELIMA

Ustav Republike Hrvatske propisuje kako svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.

Građani i stranci u Republici Hrvatskoj imaju jednaka prava pred sudovima te mogu zaštititi svoja prava pokretanjem odgovarajućih postupaka pred nadležnim sudovima.

Parnični postupak

Parnični postupak je redoviti put pravne zaštite u području građanskopravnih odnosa.

Parnični postupak se pokreće podnošenjem tužbe sudu.

Tužba mora sadržavati:

- određeni zahtjev u pogledu glavne stvari i sporednih potraživanja,
- činjenice na kojima tužitelj temelji zahtjev,
- dokaze kojima se utvrđuju te činjenice,
- oznaku suda,
- ime, prebivalište, odnosno boravište stranaka, njihovih zakonskih zastupnika i punomoćnika ako ih imaju (opći podaci),

- osobni identifikacijski broj stranke koja podnosi podnesak,
- predmet spora i
- potpis podnositelja.

U parničnom postupku sud odlučuje samo u granicama zahtjeva koji su postavljeni.

O zahtjevu sud odlučuje presudom, iznimno rješenjem (primjerice, kod odlučivanja o tužbi zbog smetanja posjeda).

Stranka u postupku može biti svaka fizička i pravna osoba.

Radnje u postupku mogu poduzimati stranke osobno ili preko punomoćnika.

Ako su nezadovoljne odlukom suda (presudom ili rješenjem) stranke mogu izjaviti žalbu sudu koji je donio odluku. Žalba se izjavljuje protiv nepravomoćne sudske odluke i u pravilu odgađa njezinu pravomoćnost.

Svaka žalba treba obavezno sadržavati:

- opće podatke,
- oznaku presude, odnosno rješenja protiv kojeg se podnosi,
- određenu izjavu o tome da se presuda pobija u cijelosti ili u nekom dijelu,
- razloge zbog kojih se žalba podnosi te
- potpis podnositelja žalbe.

O žalbi odlučuje neposredno viši sud.

Protiv pravomoćne sudske odluke stranke mogu izjaviti reviziju ili prijedlog za ponavljanje postupka (izvanredne pravne lijekove).

Revizija se izjavljuje protiv drugostupanjske odluke sukladno ograničenim uvjetima propisanim Zakonom o parničnom postupku, a podnosi se sudu koji je donio prvostupanjsku odluku te o njoj odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude:

- ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela presude prelazi 200.000,00 kuna, odnosno 500.000,00 kuna u trgovačkim postupcima, ili
- ako je presuda donesena u sporu o postojanju ugovora o radu, odnosno prestanku radnog odnosa ili radi utvrđenja postojanja radnog odnosa, ili
- ako odluka u sporu ovisi o rješenju nekoga materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, ili
- u drugim slučajevima određenim Zakonom o parničnom postupku.

Prijedlog za ponavljanje postupka podnosi se uvijek sudu koji je donio odluku u prvom stupnju, osim ako se odnosi isključivo na postupak pred višim sudom i to u slučajevima propisanim Zakonom o parničnom postupku.

Postupak koji je odlukom suda pravomoćno završen može se na prijedlog stranke ponoviti:

- ako je u donošenju odluke sudjelovao sudac koji je po zakonu morao biti izuzet, odnosno koji je rješenjem suda bio izuzet, ili ako je u donošenju odluke sudjelovala osoba koja nema svojstvo suca;
- ako kojoj stranci nezakonitim postupanjem, a osobito propuštanjem dostave, nije bila dana mogućnost da raspravlja pred sudom;
- ako je u postupku kao tužitelj ili tuženik sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku, ili ako stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba, ili ako parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik, ili ako zakonski zastupnik odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u

postupku, ako vođenje parnice odnosno obavljanje pojedinih radnji u postupku nije bilo naknadno odobreno;

- ako se odluka suda temelji na lažnom iskazu svjedoka ili vještaka;
- ako se odluka suda temelji na ispravi koja je krivotvorena ili u kojoj je ovjeren neistinit sadržaj;
- ako je do odluke suda došlo zbog kaznenog djela suca, zakonskog zastupnika ili punomoćnika stranke, protivne stranke ili koje treće osobe;
- ako stranka stekne mogućnost da upotrijebi pravomoćnu odluku suda koja je ranije među istim strankama donesena o istom zahtjevu;
- ako se odluka suda temelji na drugoj odluci suda ili na odluci kakva drugog organa, a ta odluka bude pravomoćno preinačena, ukinuta odnosno poništena;
- ako je nadležno tijelo naknadno pravomoćno riješilo prethodno pitanje na kojemu se temelji odluka suda,
- ako stranka sazna za nove činjenice ili nađe ili stekne mogućnost da upotrijebi nove dokaze na temelju kojih je za stranku mogla biti donesena povoljnija odluka da su te činjenice ili dokazi bili upotrijebljeni u prijašnjem postupku.

Postupak pred upravnim sudovima

Upravni spor se pokreće tužbom.

Tužba mora biti razumljiva i obvezno mora sadržavati:

- naziv suda kojem se podnosi,
- osobno ime, odnosno naziv i adresu tužitelja,

- naziv tuženika,
- oznaku osporavane pojedinačne odluke ili upravnog ugovora, odnosno opis postupanja ili obveze izvršenje kojih se zahtijeva,
- tužbeni zahtjev,
- opseg osporavanja pojedinačne odluke, postupanja ili upravnog ugovora,
- razloge za pokretanje spora glede glavne stvari i sporednih traženja,
- činjenice i dokaze na kojima tužitelj temelji tužbeni zahtjev,
- potpis tužitelja.

Stranke u sporu su tužitelj, tuženik i zainteresirana osoba.

Tužitelj je fizička ili pravna osoba koja smatra da su joj prava i pravni interesi povrijeđeni pojedinačnom odlukom, postupanjem javno-pravnog tijela, odnosno propuštanjem donošenja pojedinačne odluke ili postupanja javnopravnog tijela u zakonom propisanom roku ili sklapanjem, raskidom ili izvršavanjem upravnog ugovora.

Tuženik je javnopravno tijelo koje je donijelo ili propustilo donijeti pojedinačnu odluku, postupilo ili propustilo postupiti, odnosno koje je stranka upravnog ugovora.

Zainteresirana osoba je svaka osoba kojoj bi poništavanje, izmjena ili donošenje pojedinačne odluke, postupanje ili propuštanje postupanja javnopravnog tijela, odnosno sklapanje, raskid ili izvršavanje upravnog ugovora povrijedilo njezino pravo ili pravni interes.

O tužbenom zahtjevu sud odlučuje presudom protiv koje je uvijek dopuštena žalba i koja odgađa izvršenje pobijane presude. Žalba se podnosi upravnom sudu koji je donio presudu i o njoj odlučuje Visoki upravni sud Republike Hrvatske.

Izvanredni pravni lijekovi u upravnom sporu su obnova spora i zahtjev za izvanredno ispitivanje zakonitosti pravomoćne presude.

Spor okončan presudom može se obnoviti na prijedlog stranke:

- ako je konačnom presudom Europskog suda za ljudska prava odlučeno o povredi temeljnog ljudskog prava ili slobode na drukčiji način od presude suda,
- ako se presuda temelji na prethodnom pitanju, a nadležni sud ili drugo javnopravno tijelo o tom je pitanju poslije odlučilo u bitnim točkama drukčije,
- ako je do odluke suda došlo zbog kaznenog djela suca ili službenika suda,
- ako se odluka suda temelji na ispravi koja je krivotvorena ili u kojoj je ovjeren neistinit sadržaj, ili ako se odluka suda temelji na lažnom iskazu svjedoka, vještaka ili stranke,
- ako je u donošenju odluke sudjelovao sudac koji je prema Zakonu o upravnim sporovima morao biti izuzet,
- ako stranka sazna za nove činjenice ili nađe ili stekne mogućnost da upotrijebi nove dokaze na temelju kojih bi spor bio povoljnije riješen za nju da su te činjenice, odnosno dokazi bili izneseni ili upotrijebljeni u prijašnjem sudskom postupku,
- ako zainteresiranoj osobi nije bila dana mogućnost da sudjeluje u upravnom sporu.

Stranke u upravnom sporu mogu zbog povrede zakona predložiti Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske podnošenje zahtjeva za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude i rješenja upravnog suda ili Visokog upravnog suda. Zahtjev za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude može podnijeti Državno odvjetništvo Republike Hrvatske u roku od šest mjeseci od dana dostave pravomoćne sudske presude strankama. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske ovaj zahtjev može podnijeti i po službenoj dužnosti. O zahtjevu odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću koje čini pet sudaca.

Prekršajni postupak

Prekršajni postupak se može pokrenuti i provesti samo na zahtjev ovlaštenog tužitelja, osim ako zakonom nije drugačije uređeno.

Stranke u prekršajnom postupku su ovlaštene tužitelj i okrivljenik.

Ovlaštene tužitelji su:

- državni odvjetnik – može podnijeti optužni prijedlog za sve prekršaje,
- tijelo državne uprave – ovlašteno je podnijeti optužni prijedlog za prekršaj iz propisa koji to tijelo neposredno provodi ili nadzire njegovo provođenje. Ako to tijelo ne podnese optužni prijedlog, može ga podnijeti tijelo državne uprave višeg stupnja koje nadzire provođenje istog propisa o prekršaju,
- pravna osoba s javnim ovlastima – ovlaštene su za prekršajni progon za one prekršaje koji su propisani u području javnih ovlasti koje imaju
- oštećenik kao tužitelj – kojem je prekršajem povrijeđeno ili ugroženo kakvo imovinsko ili osobno pravo ovlašten je sudu za taj prekršaj podnijeti optužni prijedlog.

Prekršajni postupak se može provesti i pred tijelima državne uprave kada je to predviđeno zakonom. Tijela državne uprave vode prekršajni postupak po službenoj dužnosti, ili na temelju optužnog prijedloga ovlaštenog tužitelja, prema postupovnim odredbama Prekršajnog zakona koje se odnose na prekršajne sudove.

Odluke u prekršajnom postupku su presuda, rješenje o prekršaju, prekršajni nalog, obavezni prekršajni nalog, rješenje i naredba. Presudu donosi samo sud. Rješenje o prekršaju donosi sud i tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak. Prekršajni nalog, rješenje i naredbu donose sud i druga tijela koja sudjeluju u prekršajnom postupku.

Protiv presude prvostupanjskog suda stranke, branitelj i oštećenik mogu podnijeti žalbu od dostave prijepisa presude. Pravodobno podnesena žalba odgađa izvršenje presude.

Žalba treba sadržavati:

- oznaku presude protiv koje se podnosi,
- osnove za pobijanje presude,
- obrazloženje žalbe,
- prijedlog da se pobijana presuda potpuno ili djelomično ukine ili preinači,
- ime i prezime podnositelja žalbe i njegov potpis.

Žalba se podnosi sudu koji je izrekao prvostupanjsku presudu, a o njoj odlučuje drugostupanjski sud.

Izvanredni pravni lijekovi u prekršajnom postupku su obnova prekršajnog postupka, zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne te zahtjev za zaštitu zakonitosti.

Zahtjev za obnovu prekršajnog postupka mogu podnijeti stranke, a nakon smrti osuđenika i njegov bračni i izvanbračni drug, srodnik u uspravnoj liniji, zakonski zastupnik, posvojitelj, posvojenik, brat, sestra i udomljenik.

Podnosi se prekršajnom sudu koji je sudio u prijašnjem postupku, koji i odlučuje o zahtjevu. Može se podnijeti i nakon što je prekršajno-pravna sankcija izvršena i bez obzira na zastaru.

Zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne podnosi se prekršajnom sudu koji je donio u prvom stupnju odluku o prekršaju, a mogu ga podnijeti osuđenik i njegovi srodnici koji su ovlašteni podnijeti žalbu protiv presude u njegovu korist. O zahtjevu za izvanredno ublažavanje kazne odlučuje Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske te se ne može podnijeti nakon što je kazna izvršena.

Protiv pravomoćnih sudskih odluka i protiv sudskog postupka koji je prethodio tim pravomoćnim odlukama Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske može podignuti zahtjev za zaštitu zakonitosti ako je povrijeđen zakon. O njemu odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Državni odvjetnik ne mora podići zahtjev za zaštitu zakonitosti ako smatra da je povrijeđen zakon, ali da povreda zakona nije utjecala na pravilnost odluke i da se ne radi o pravnom pitanju važnom za jedinstvenost sudske prakse ili zaštitu ljudskih prava.

Podnošenje kaznene prijave

Svatko je dužan državnom odvjetništvu prijaviti kazneno djelo koje mu je dojavljeno ili za koje je saznao, a za koje se kazneni postupak pokreće po službenoj dužnosti.

Kaznena prijava je pisana ili na drugi način priopćena obavijest o kaznenom djelu za koje se progoni po službenoj dužnosti, upućena izravno ili neizravno državnom odvjetništvu.

Kaznena prijava može biti protiv poznatog ili nepoznatog počinitelja kaznenog djela.

Državno odvjetništvo će donijeti odluku o kaznenoj prijavi na način da će odlučiti hoće li pokrenuti kazneni progon ili će ustanoviti kako nema osnove za pokretanje kaznenog progona.

Ako državni odvjetnik ustanovi kako nema osnova za pokretanje ili provođenje kaznenog progona, na njegovo mjesto može stupiti oštećenik kao tužitelj.

Ako državni odvjetnik ustanovi kako ima osnova za pokretanje ili provođenje kaznenog progona, podnijet će nadležnom sudu odgovarajući optužni akt.

Kazneni postupak

Svrha kaznenog postupka je utvrditi je li počinjeno kazneno djelo, tko je počinio kazneno djelo, je li počinitelj kriv te ima li uvjeta za primjenu kaznenih sankcija.

Kazneni postupak se provodi na zahtjev ovlaštenog tužitelja.

Ovlašteni tužitelj je:

- državni odvjetnik,
- oštećenik kao tužitelj,
- privatni tužitelj za kaznena djela za koja se kazneni postupak pokreće po privatnoj tužbi.

Kazneni postupak započinje pravomoćnošću rješenja o provođenju istrage, potvrđivanjem optužnice ako istraga nije provedena, određivanjem rasprave na temelju privatne tužbe, odnosno donošenjem presude o izdavanju kaznenog naloga.

Stranke u kaznenom postupku su ovlašteni tužitelj i okrivljenik.

Radnje u postupku mogu poduzimati samo stranke osobno ili preko punomoćnika koji kod okrivljenika može biti samo odvjetnik (branitelj).

Ako su nezadovoljne nepravomoćnom odlukom (presudom ili rješenjem) stranke mogu izjaviti žalbu sudu koji je donio odluku, u propisanom roku. Žalba u pravilu odgađa pravomoćnost odluke.

Svaka žalba treba obavezno sadržavati:

- oznaku presude protiv koje se podnosi,
- osnove za pobijanje presude,
- obrazloženje žalbe,
- prijedlog da se pobijana presuda potpuno ili djelomično ukine ili preinači,
- potpis osobe koja podnosi žalbu.

O žalbi odlučuje neposredno viši sud.

Protiv drugostupanjske presude dopuštena je žalba trećestupanjskom sudu samo ako je:

- drugostupanjski sud izrekao kaznu dugotrajnog zatvora ili je potvrdio prvostupanjsku presudu kojom je izrečena takva kazna,
- drugostupanjski sud preinačio prvostupanjsku presudu kojom je optuženik oslobođen optužbe i izrekao presudu kojom se optuženik proglašava krivim.

Osim žalbe koja je redoviti pravni lijek protiv odluka koje još nisu postale pravomoćne, stranke mogu podnijeti i zahtjev za obnovu kaznenog postupka, zahtjev za zaštitu zakonitosti ili zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude (izvanredni pravni lijekovi protiv pravomoćne presude).

Zahtjev za obnovu kaznenog postupka mogu podnijeti stranke i branitelj, a nakon smrti osuđenika, državni odvjetnik i njegov bračni i izvanbračni drug, srodnik u ravnoj lozi, zakonski zastupnik, posvojitelj, posvojenik, brat, sestra i hranitelj.

O zahtjevu za obnovu kaznenog postupka odlučuje sud koji je u prijašnjem postupku sudio u prvom stupnju.

Protiv pravomoćnih sudskih odluka Glavni državni odvjetnik može podignuti zahtjev za zaštitu zakonitosti ako je povrijeđen zakon, odnosno podignut će zahtjev za zaštitu zakonitosti protiv sudske odluke donesene u postupku na način koji predstavlja kršenje temeljnih ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom Republike Hrvatske, međunarodnim pravom ili zakonom.

O zahtjevu za zaštitu zakonitosti odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude mogu podnijeti osuđenik i njegov branitelj zbog povrede zakona u slučajevima predviđenim Zakonom o kaznenom postupku kada je osuđenik pravomoćno osuđen na kaznu zatvora ili maloljetničkog zatvora, ili mu je određen prisilni smještaj, ili ako je pravomoćno osuđen u postupku

na način koji predstavlja kršenje temeljnih ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, međunarodnim pravom ili zakonom.

Osuđenik koji se nije koristio redovitim pravnim lijekom protiv presude ne može podnijeti zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude, osim ako je drugostupanjskom presudom umjesto oslobođenja od kazne, rada za opće dobro na slobodi, uvjetne osude, sudske opomene ili novčane kazne izrečena kazna zatvora ili djelomična uvjetna osuda, odnosno umjesto odgojne mjere kazna maloljetničkog zatvora.

Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude ne može se podnijeti protiv presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

O zahtjevu za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Pravo podnošenja predstavke

Svaki građanin ima pravo podnijeti predstavku predsjedniku suda ili nadležnom državnom odvjetniku i dobiti odgovor na nju.

Predstavku građanin može podnijeti pismeno ili usmeno:

- na rad suda ili suca zbog odugovlačenja postupka u kojem je građanin stranka ili ima pravni interes predsjedniku suda,
- zbog nedoličnog ili neprimjerenog ponašanja suca i drugog zaposlenika u službenim odnosima sa strankom koje je suprotno etičkom kodeksu predsjedniku suda,
- na rad državnog odvjetništva ili nižeg državnog odvjetništva nadležnom državnom odvjetniku.

Na predstavku je čelnik pravosudnog tijela dužan odgovoriti najkasnije u roku od 30 dana od dana njezina zaprimanja.

Pravo na osnovne informacije o predmetu

Stranke, njihovi punomoćnici i zastupnici mogu zatražiti informacije o stanju predmeta.

O *sudskom predmetu*, na osnovi podataka iz upisnika i spisa, obavijest daje službenik sudske pisarnice.

Obavijest se može dati telefonom, elektroničkom poštom i u pisanom obliku, a ograničava se na podatke o stadiju postupka i kome je predmet dodijeljen u rad.

Stranke mogu same putem Interneta obaviti uvid u navedene podatke ako je za sudski predmet uspostavljena usluga ePredmet (javni pristup osnovnim podacima o sudskim predmetima). O *državnoodvjetničkom predmetu*, na temelju podataka iz upisnika, obavijest daje voditelj pisarnice.

Podatke iz upisnika kaznenih prijava do početka istrage ili istraživanja, odnosno ako su istraga ili istraživanje na temelju zakona proglašeni tajnima, voditelj pisarnice može strankama u postupku i njihovim opunomoćenicima davati samo po odobrenju dužnosnika koji je zadužen za spis.

Državni odvjetnik ili zamjenik može odrediti voditelju koje će podatke dati, a također može odlučiti da će se dostaviti pisana obavijest o podacima iz upisnika.

Pravo uvida u spis predmeta

Razgledanje, fotografiranje, prepisivanje i preslikavanje spisa obavlja se u sudskoj pisarnici pod nadzorom službenika pisarnice pravosudnog tijela.

Stranke, njihovi punomoćnici i zastupnici ovlaštene su razgledati, fotografirati i tražiti prijepis ili presliku spisa odnosno njihovih dijelova. To pravo imaju i druge osobe koje učine vjerojatnim postojanje opravdanog interesa, ali tek po pribavljenoj dozvoli suca kojem je predmet dodijeljen u rad, odnosno predsjednika suda ako je postupak pravomoćno dovršen.

U parničnim postupcima stranke imaju pravo razmatrati i prepisivati spise parnice u kojoj sudjeluju. Ostalim osobama koje imaju opravdan interes može se dopustiti razmatranje i prepisivanje pojedinih spisa.

Kad je postupak u tijeku dozvolu daje sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća. Kad je postupak završen predsjednik suda ili sudac koga on odredi.

U upravnim sporovima stranke imaju pravo razgledati spis te o svom trošku umnožiti akte iz spisa, osim akata koji su označeni određenim stupnjem tajnosti. Pristup dijelovima spisa predmeta može se uskratiti ako je to nužno radi zaštite javnog interesa, interesa jedne od stranaka ili interesa trećih osoba. Razgledavanje spisa predmeta odobrava sudac pojedinac.

U prekršajnim postupcima stranke i sudionici u postupku nakon pokretanja postupka imaju pravo razgledati, prepisivati i preslikavati pojedine dijelove spisa pod nadzorom suda, a sud to može dopustiti i drugim osobama koje imaju opravdani interes. Kad je postupak u tijeku, dopuštenje daje sudac koji vodi postupak, a u njegovoj odsutnosti predsjednik suda. Sud može u potpunosti ili dijelom uskratiti ovo dopuštenje ako je time potrebno zaštititi osobu okrivljenika ili drugog sudionika u postupku, ako je to protivno interesima obrane okrivljenika ili oštećenika.

U kaznenim postupcima stranke, žrtva, oštećenik i njihov opunomoćnik te okrivljenik i branitelj imaju pravo razgledavati, prepisivati,

preslikavati i snimati spis predmeta te razgledavati predmete koji služe za utvrđivanje činjenica u postupku.

Žrtva i oštećenik pravo na uvid u spis stječu nakon što su ispitani.

Okrivljenik i branitelj imaju pravo uvida u spis:

- nakon što je okrivljenik ispitan, ako je ispitivanje obavljeno prije donošenja rješenja o provođenju istrage, odnosno prije dostave obavijesti od strane državnog odvjetnika o provođenju dokaznih radnji,
- od dostave rješenja o provođenju istrage,
- obavijesti od strane državnog odvjetnika o provođenju dokaznih radnji,
- od dostave privatne tužbe.

U spis u kojem je postupanje tajno, nejavno ili je isključena javnost pravo uvida dopušteno je samo osobama koje mogu sudjelovati u tom postupku.

Pravo na uvid u spis državnog odvjetništva obuhvaća pravo razgledavanja, prepisivanja, preslikavanja i snimanja državnoodvjetničkog spisa ili spisa predmeta. Pravo na uvid u kazneni spis obuhvaća i razgledavanje predmeta koji služe za utvrđivanje činjenica u postupku.

Osobama koje na to imaju pravo uvid u spis državnog odvjetništva odobrava državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika koji ga zamjenjuje, a u pojedinim kaznenim spisima i zamjenik zadužen za spis.

Uvid u spise iz nadležnosti građansko- upravnog odjela odobrit će se ovlaštenoj osobi stranke koju državno odvjetništvo zastupa u postupku pred sudom ili u upravnom postupku, temeljem zakona ili punomoći, te osobi koja za to ima opravdan interes.

Predstavicima pravne osobe ili fizičkoj osobi koja ima položaj protivne stranke u građanskom ili upravnom predmetu ne može se odobriti obavljanje uvida u spis niti prepisivanje ili preslikavanje dijelova spisa.

Pravo na informacije

Svatko ima pravo na informacije koje su javnog karaktera, a odnose se na rad tijela javne vlasti te su u njihovom posjedu. Obuhvaćene su informacije o funkcioniranju tijela javne vlasti, njihovom odlučivanju i odlukama, financijskim pitanjima, odnosno svemu što je u vezi s njihovim radom ili organizacijom, osim u slučajevima kada su informacija ili njezini dijelovi zaštićeni zakonom radi očuvanja drugih važnih interesa (npr. privatnosti ili nacionalne sigurnosti).

Propisana su i određena ograničenja vezano uz davanje tih informacija. Kao ograničenje navedeno je da se ne mogu dati informacije strankama u sudskim, upravnim i drugim na zakonu utemeljenim postupcima jer su im informacije vezano uz njihove postupke dostupne temeljem drugih propisa, informacije koje se tiču svih postupaka koje vode nadležna tijela u prethodnom i kaznenom postupku za vrijeme trajanja tih postupaka te informacije čije bi objavljivanje onemogućilo učinkovito, neovisno i nepristrano vođenje sudskog, upravnog ili drugog pravno uređenog postupka, izvršenje sudske odluke ili kazne.

Pravo na suđenje u razumnom roku

Zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku podnosi se sudu pred kojim se postupak vodi.

O zahtjevu odlučuje predsjednik suda, odnosno zamjenik predsjednika suda ako se radi o predmetu u kojem postupaju predsjednik suda.

Predsjednik suda, odnosno zamjenik predsjednika suda o podnesenom zahtjevu dužan je odlučiti u roku od 60 dana od njegovog zaprimanja. Ako utvrdi da je zahtjev osnovan, odredit će rok u kojem sudac predmet mora riješiti u pravilu od najdulje šest mjeseci, osim ako okolnosti slučaja ne nalažu određivanje duljeg roka, a ako utvrdi da je neosnovan odbit će ga rješenjem.

Ako predsjednik suda, odnosno zamjenik predsjednika suda u propisanom roku ne donese odluku, stranka ima pravo žalbe.

O žalbi odlučuje predsjednik neposredno višeg suda, a ako se zahtjev odnosi na postupak koji je u tijeku pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, o žalbi odlučuje vijeće od tri suca tog suda.

Pravo na primjerenu naknadu zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku

Neposredno viši sud dužan je o podnesenom zahtjevu odlučiti u roku od šest mjeseci.

Ako se zahtjev odnosi na postupak koji je u tijeku pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, o zahtjevu odlučuje vijeće od tri suca tog suda. Neposredno viši sud ili vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske odredit će rok u kojem sud pred kojim je postupak u tijeku mora riješiti predmet te odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegovog prava na suđenje u razumnom roku, s tim da ukupno određena primjerena naknada u jednom predmetu ne može iznositi više od 35.000,00 kuna.

Protiv rješenja može se podnijeti žalba Vrhovnom sudu Republike Hrvatske.

Rješenje kojim se dosuđuje isplata primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku dostavlja se odmah nakon pravomoćnosti predsjedniku suda pred kojim je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku, predsjedniku Vrhovnog suda Republike Hrvatske i Ministarstvu pravosuđa, a naknada se isplaćuje iz sredstava državnog proračuna.

Za isplatu sredstava iz državnog proračuna na temelju pravomoćnog rješenja (s klauzulom pravomoćnosti) kojim se dosuđuje isplata primjerene naknade u razumnom roku, potrebno je obratiti se Ministarstvu pravosuđa.

Ako predmet povodom kojeg je zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku usvojen sud ne riješi u određenom roku, stranka može neposredno višem sudu podnijeti zahtjev za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku, u roku od šest mjeseci od isteka određenog roka.

Pravo na besplatnu pravnu pomoć

Pravo na besplatnu pravnu pomoć mogu ostvariti:

hrvatski državljani,

dijete koje nema hrvatsko državljanstvo i zatečeno je u Republici Hrvatskoj bez pratnje odrasle osobe odgovorne prema zakonu,

stranci na privremenom boravku pod uvjetom uzajamnosti i stranci na stalnom boravku,

stranci pod privremenom zaštitom,

stranci koji nezakonito borave i stranci na kratkotrajnom boravku u postupcima donošenja rješenja o protjerivanju ili rješenja o povratku,

tražitelji azila, azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom te članovi njihovih obitelji koji zakonito borave u Republici Hrvatskoj, u postupcima u kojima im pravna pomoć nije osigurana posebnim zakonom.

Institutom besplatne pravne pomoći omogućuje se pristup sudovima i javnopravnim tijelima radi ostvarivanja prava i obveza kao i dobivanje pravnog savjeta pod jednakim uvjetima.

Sekundarnu pravnu pomoć pružaju odvjetnici, a obuhvaća:

- pravni savjet
- sastavljanje podnesaka u postupku zaštite prava radnika pred poslodavcem
- sastavljanje podnesaka u sudskim postupcima
- zastupanje u sudskim postupcima
- pravnu pomoć u postupcima mirnog rješavanja spora
- oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka
- oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi

Pravo na sekundarnu pravnu pomoć ostvaruje se ovisno o imovnom stanju podnositelja zahtjeva i članova kućanstva pod sljedećim uvjetima:

- ako ukupni prihodi podnositelja i članova kućanstva mjesečno ne prelaze po članu kućanstva iznos proračunske osnovice za tekuću godinu,
- ako ukupna vrijednost imovine u vlasništvu podnositelja zahtjeva i članova kućanstva ne prelazi iznos od 60 proračunskih osnovica.

Pri odobravanju pravne pomoći, imovno stanje podnositelja zahtjeva utvrđuje se za 12 mjeseci prije početka mjeseca u kojem se zahtjev podnosi.

Sekundarna pravna pomoć odobrit će se bez utvrđivanja imovnog stanja ako je podnositelj zahtjeva:

- dijete u postupku radi ostvarivanja prava na uzdržavanje,
- žrtva kaznenog djela nasilja u postupku radi ostvarivanja prava na naknadu štete koja je počinjenjem kaznenog djela prouzročena,

- osoba koja je korisnik pomoći za uzdržavanje u skladu s posebnim propisima kojima je uređeno ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi, ili
- osoba kojoj je korisnik prava na opskrbninu prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata.

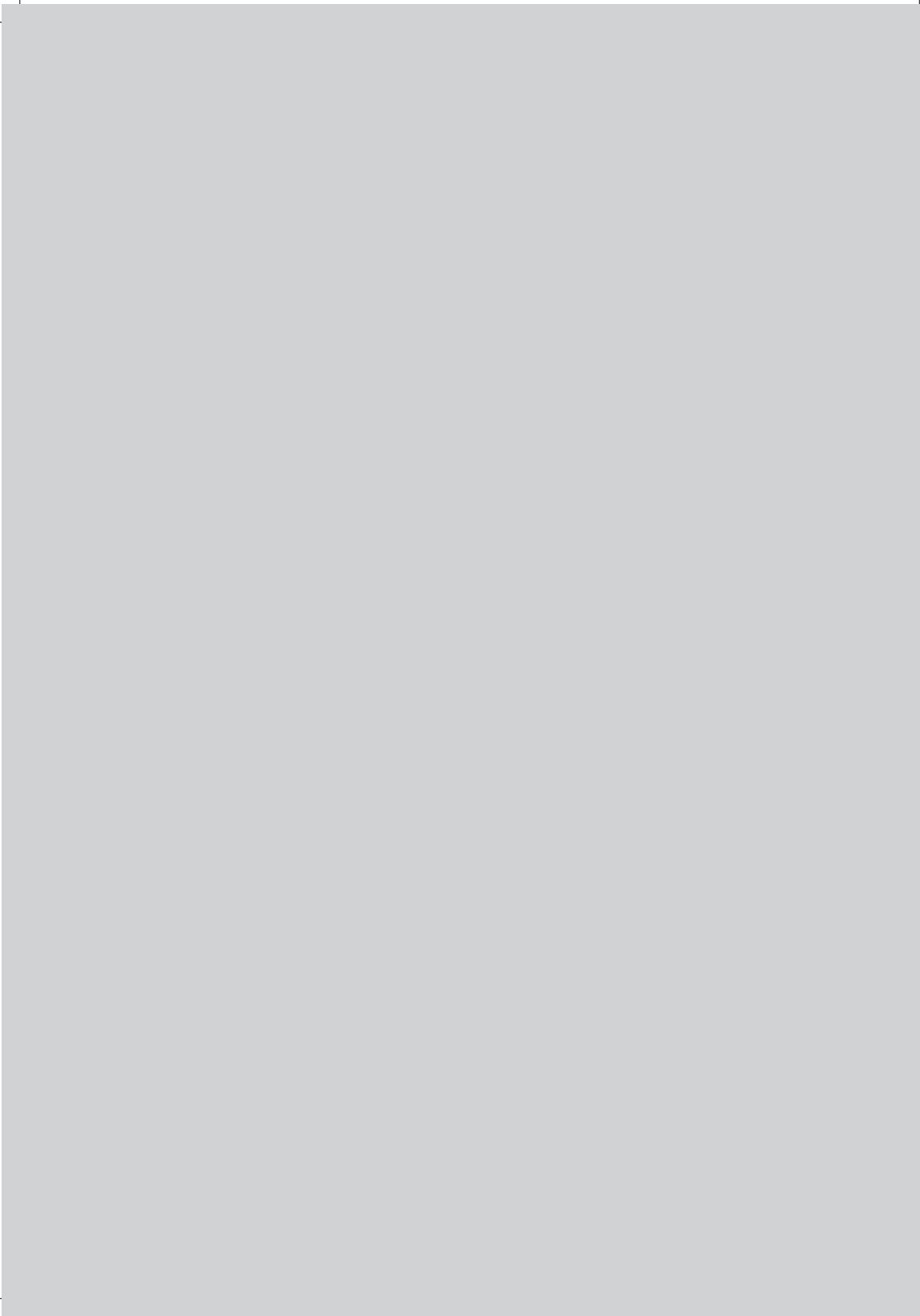
Pravo na uvjerenje da se ne vodi kazneni postupak

Uvjerenjem da se ne vodi kazneni postupak potvrđuje se da se protiv osobe pred općinskim i županijskim sudom ne vodi postupak za kaznena djela koja se progone po službenoj dužnosti

Uvjerenje da se ne vodi kazneni postupak dokazuje da:

- nije doneseno pravomoćno rješenje o provođenju istrage
- ne postoji potvrđena optužnica
- nije donesena presuda o izdavanju kaznenog naloga
- nije donesena nepravomoćna presuda.

Uvjerenje se izdaje samo na osobni zahtjev ili po punomoći, a izdaju ga svi općinski sudovi i njihove stalne službe prema mjestu prebivališta/sjedišta.

Pravosudna uprava

Pravosudnu upravu obavlja Ministarstvo pravosuđa, sudsku upravu sudovi, a državnoodvjetničku upravu obavljaju državna odvjetništva. Zadaća svih njih je osiguravanje pravilnog funkcioniranja sudova, odnosno državnih odvjetništava.

Sudska uprava

Svaki predsjednik suda odgovoran je za pravilno i zakonito obavljanje poslova sudske uprave u sudu, a u obavljanju poslova sudske uprave pomažu mu predsjednici odjela, tajnik suda, voditelj stalne službe ili službenik kojeg odredi predsjednik suda godišnjim rasporedom poslova.

Ako predsjednik suda prestane obnašati svoju dužnost, ministar pravosuđa, uz prethodno mišljenje predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, ovlastit će suca suda iste vrste i istog stupnja ili suca višeg suda da, za vrijeme koje ne može biti dulje od jedne godine, obavlja poslove sudske uprave, dok predsjednik suda ne bude imenovan.

Najviše tijelo sudske uprave je predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske

Poslove sudske uprave čine sljedeći poslovi: osiguranje uvjeta za pravilan rad i poslovanje suda, skrb o urednom i pravodobnom obavljanju poslova u sudu, pozivanje i raspoređivanje sudaca porotnika, poslovi u vezi sa stalnim sudskim tumačima, vještacima i procjeniteljima, poslovi osiguranja podrške svjedocima i žrtvama u sudskim postupcima, postupanje po zahtjevu za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, poslovi ovjere isprava namijenjenih uporabi u inozemstvu, poslovi u svezi s međunarodnom pravnom pomoći i pravosudnom suradnjom, poslovi u vezi s predstavkama stranaka na rad suda, poslovi vezani uz

funkcioniranje informatičkog sustava, poslovi financijsko-materijalnog poslovanja suda, poslovi praćenja naplate sudskih pristojbi, stručni poslovi u svezi s ostvarivanjem prava i dužnosti službenika i namještenika u sudu, skrb o stručnom usavršavanju sudaca, sudskih savjetnika, sudućkih vježbenika i drugih službenika i namještenika u sudu, poslovi upravljanja sudskom zgradom i nekretninama koje su dodijeljene sudu na korištenje, poslovi vođenja statistike i analize upravljačkih izvješća o radu sudaca i suda te davanje obavijesti o radu suda i druge poslove propisane Zakonom o sudovima i Sudskim poslovnikom.

Predsjednik višeg suda u poslovima sudske uprave nadzire rad nižih sudova sa svojeg područja, dok predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske nadzire rad svih sudova uvidom u podatke o njihovom radu, a prema potrebi i određivanjem neposrednog nadzora.

Državnoodvjetnička uprava

***Najviše tijelo državnoodvjetničke uprave je
Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske.***

Na čelu svakog državnog odvjetništva je državni odvjetnik kojemu u poslovima državnoodvjetničke uprave i prema njegovim uputama pomažu zamjenik koji ga zamjenjuje u slučaju odsutnosti (prvi zamjenik), zamjenici – voditelji odjela, tajnik državnog odvjetništva, voditelj pisarnice državnoodvjetničke uprave ili drugi službenik kojeg odredi državni odvjetnik.

Poslovi državnoodvjetničke uprave obuhvaćaju osiguranje uvjeta za pravilan rad i poslovanje državnog odvjetništva: ustrojavanje unutarnjeg poslovanja u državnom odvjetništvu, skrb o pravodobnom i urednom obavljanju poslova u državnom odvjetništvu, stručni poslovi u svezi s ostvarivanjem prava, obveza i odgovornosti državnih službenika i namještenika (u daljnjem tekstu: zaposlenika) te državnih odvjetnika i

zamjenika državnih odvjetnika u državnom odvjetništvu, poslove u svezi s imenovanjem i razrješenjem državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika (u daljnjem tekstu: dužnosnika) i stručnim usavršavanjem dužnosnika, savjetnika, državnoodvjetničkih vježbenika i drugih zaposlenika u državnom odvjetništvu, poslove vođenja statistike, poslove vođenja popisa o radu i stručnom usavršavanju dužnosnika i zaposlenika, zaštitu tajnosti podataka, poslove upravljanja državnoodvjetničkom zgradom i nekretninama koje su dodijeljene državnom odvjetništvu na korištenje, financijsko i materijalno poslovanje državnog odvjetništva i druge poslove određene Zakonom o državnom odvjetništvu i Poslovnikom državnog odvjetništva.

Županijsko državno odvjetništvo kao više državno odvjetništvo nadzire rad općinskih državnih odvjetništava sa svoga područja. U obavljanju nadzora, županijsko državno odvjetništvo pribavlja izvješća i druge podatke o radu nižih državnih odvjetništava te obavlja neposredan uvid u rad svakog dužnosnika.

Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske svake dvije godine obavlja pregled cjelokupnog poslovanja ili pojedinih dijelova poslovanja županijskih državnih odvjetništava. Tijekom pregleda županijskog državnog odvjetništva mogu se obaviti potpuni ili djelomični pregledi općinskih državnih odvjetništava na području županijskog državnog odvjetništva. Pregledi rada pojedinih općinskih državnih odvjetništava mogu se obaviti i zasebno.

U poslovima državnoodvjetničke i pravosudne uprave općinska se državna odvjetništva izravno obraćaju županijskom državnom odvjetništvu, a ovo Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske. O poslovima pravosudne uprave Državno odvjetništvo Republike Hrvatske može tražiti mišljenje Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske.

Ministarstvo pravosuđa

Za obavljanje poslova sudske uprave ministar pravosuđa obraća se predsjedniku odgovarajućeg suda, dok se za poslove državnoodvjetničke uprave obraća Glavnom državnom odvjetniku Republike Hrvatske.

Ministarstvo pravosuđa ima ovlast najvišeg tijela za obavljanje poslova pravosudne uprave

Poslovi pravosudne uprave Ministarstva pravosuđa obuhvaćaju poslove koji služe obavljanju sudbene vlasti, odnosno izvršavanju ovlasti državnih odvjetništava, kao što su izrada prijedloga zakona i drugih propisa za ustanovljavanje, nadležnost, sastav i ustrojstvo sudova i državnih odvjetništava te postupak pred sudovima i državnim odvjetništvima, osiguranje materijalnih, financijskih, prostornih i drugih uvjeta za rad sudova i državnih odvjetništava, informatizacija sudova i državnih odvjetništava, prikupljanje statističkih i drugih podataka o djelovanju suda i državnih odvjetništava, ispitivanje predstavki građana na rad sudova koje se odnose na odugovlačenje sudskog postupka, na ponašanje suca ili drugog djelatnika suda prema stranci u tijeku postupka ili obavljanja drugih službenih radnji, kao i ispitivanje predstavki i pritužbi građana na rad državnih odvjetništava koje se odnose na odugovlačenje u davanju ocjene o osnovanosti podnesene kaznene prijave ili na ponašanje državnog odvjetnika, zamjenika državnog odvjetnika ili drugog djelatnika državnog odvjetništva prema stranci u tijeku postupka ili obavljanja drugih službenih radnji, nadzor nad financijskim i materijalnim poslovanjem sudova i državnih odvjetništava, nadzor nad redovnim obavljanjem poslova u sudu i u državnom odvjetništvu te obavljanje međunarodne pravne pomoći i pravosudne suradnje.

Ministarstvo pravosuđa može od sudova tražiti izvješća i podatke o obavljanju sudbene vlasti i poslova sudske uprave. U okviru svojega djelokruga može obaviti i neposredan uvid u rad suda i tražiti izvješća o razlozima nepostupanja u pojedinom predmetu.

Ministarstvo pravosuđa može, ako Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske u razumnom roku ne odgovori na traženje ili ako nakon primljenog odgovora Glavnoga državnog odvjetnika Republike Hrvatske ocijeni da je to u konkretnom slučaju potrebno, neposredno zatražiti od državnih odvjetništava izvješća i podatke o onim poslovima državnoodvjetničke uprave koji su mu potrebni, te u okviru svoga djelokruga obavljati i izravan uvid u rad državnih odvjetništava, kao i tražiti izvješća o razlozima nepostupanja u pojedinim poslovima državnoodvjetničke uprave.

Ministar pravosuđa u obavljanju poslova pravosudne uprave može poništiti ili ukinuti svaki nepravilan ili nezakonit akt donesen u obavljanju poslova sudske, odnosno državnoodvjetničke uprave ili sam donijeti akt koji, u obavljanju poslova sudske uprave, odnosno državnoodvjetničke, nije donesen ili nije pravodobno donesen.

Poslove nadzora nad pravilnim i zakonitim obavljanjem poslova sudske uprave u sudovima, odnosno nad poslovima državnoodvjetničke uprave u državnim odvjetništvima obavljaju pravosudni inspektori Ministarstva pravosuđa.

Pravosudna inspekcija

Pravosudna inspekcija obavlja inspekcijski nadzor nad pravilnim i zakonitim obavljanjem poslova sudske uprave u sudovima. Za nadzor nad pravilnim i zakonitim obavljanjem poslova državnoodvjetničke uprave Ministarstvo pravosuđa obraća se izravno Glavnom državnom odvjetniku Republike Hrvatske koji potom upućuje zahtjeve nadležnim državnim odvjetništvima.

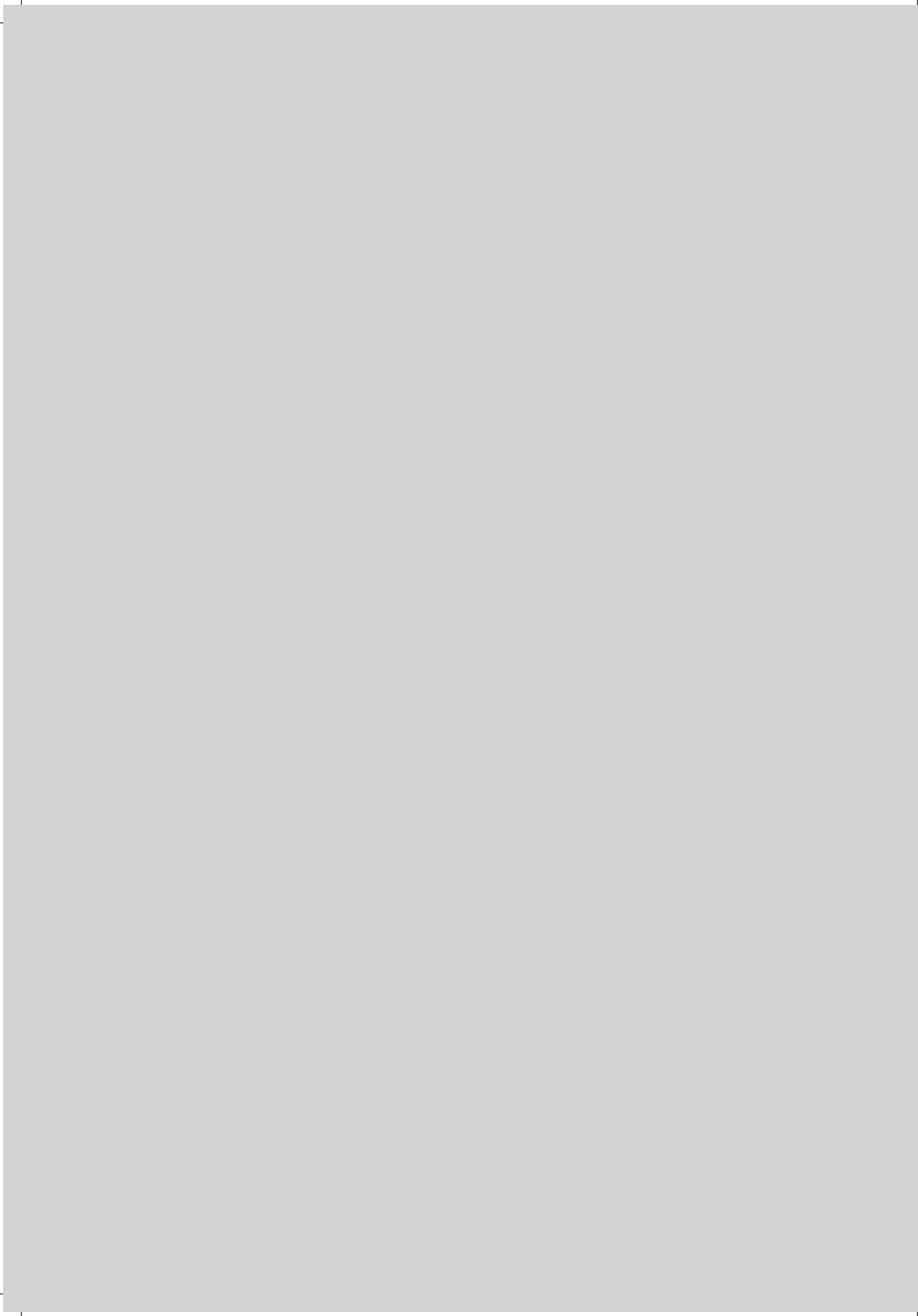
Inspekcijski nadzor sudske uprave provodi se redovno - u skladu s godišnjim planom nadzora kojeg donosi ministar pravosuđa do kraja kalendarske godine za iduću godinu, kontrolno - kako bi se utvrdilo je li predsjednik suda poduzeo mjere i aktivnosti u cilju otklanjanja nepravilnosti u obavljanju poslova sudske uprave utvrđenih redovnim nadzorom

te izvanredno - povodom pritužbi i predstavki na rada suda, saznanja o nezakonitom ili nepravilnom obavljanju poslova sudske uprave, ili na prijedlog predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, predsjednika neposredno višeg suda i predsjednika Državnog sudbenog vijeća.

Inspekcijski nadzor pravosudna inspekcija provodi neposredno i posredno. Neposredan inspekcijski nadzor provodi se izravnim uvidom u dokumentaciju, podatke, uvjete i način rada nadziranog suda, dok se posredan inspekcijski nadzor provodi uvidom u dostavljenu dokumentaciju i podatke nadziranog suda.

O provedenom neposrednom inspekcijskom nadzoru sastavlja se zapisnik koji mora sadržavati podatke o utvrđenim činjenicama, mjerama koje se predlažu poduzeti radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i nezakonitosti, mjerama koje se predlažu poduzeti radi povećanja učinkovitosti u djelovanju suda te rokove za poduzimanje mjera.

Ministarstvo pravosuđa nije ovlašteno utjecati na donošenje sudske odluke, niti utjecati na ishod postupka za vođenje kojeg je nadležno državno odvjetništvo.

Ministarstvo pravosuđa

Zadaća Ministarstva pravosuđa je očuvanje temeljnih vrijednosti pravnog poretka, osiguravanje uvjeta kvalitetnog funkcioniranja i daljnja izgradnja pravosudnog sustava.

Ministarstvo pravosuđa obavlja upravne i druge poslove (primjerice priprema nacrtu prijedloga zakona i donosi provedbene propise iz svog djelokruga) koji se odnose

na područje kaznenog, građanskoga i trgovačkog prava te upravnog sudovanja;

- na ustrojstvo i rad, stručno osposobljavanje i usavršavanje sudaca, državnih odvjetnika i djelatnika u sudovima, državnim odvjetništvima, tijelima nadležnim za vođenje prekršajnog postupka i tijelima koja izvršavaju kaznene prekršajne sankcije,
- u javnom bilježništvu i odvjetništvu,
- na pravo vlasništva; imovinskopravne poslove u vezi s izvlaštenjem i drugim ograničenjima vlasništva; imovinskopravne poslove glede građevinskoga, poljoprivrednog i šumskog zemljišta, komasaciju, promet zemljišta i zgrada te dio agrarnih operacija koji nisu u djelokrugu drugog tijela državne uprave; imovinu stranih državljana,
- na poslove naknade za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine koji nisu u djelokrugu drugog tijela državne uprave te poslove koji se odnose na sukcesiju imovine, prava i obveza bivše SFRJ.

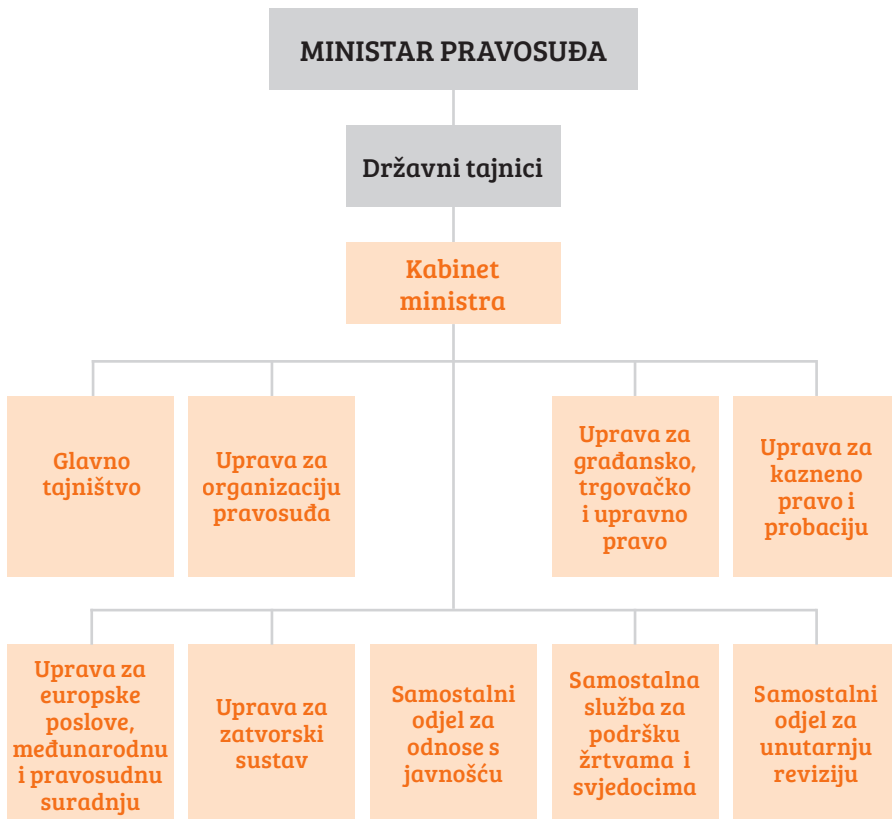
Nadležno je za međunarodnu pravnu pomoć i druge oblike pravne pomoći, izvršavanje kaznenih i prekršajnih sankcija, pomilovanja i uvjetne otpuste, probaciju te informatizaciju pravosuđa.

Ministarstvo obavlja upravne i stručne poslove u vezi sa suradnjom Vlade Republike Hrvatske s međunarodnim kaznenim sudovima, poslove zastupanja Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska

prava u Strasbourgu, Međunarodnim sudom i drugim međunarodnim sudovima, ako posebnom odlukom Vlade Republike Hrvatske nije određeno drukčije, te poslove u vezi sa zaštitom ljudskih prava i prava nacionalnih manjina.

U svojstvu resornog ministarstva sudjeluje u poslovima upravljanja i raspolaganja dionicama i poslovnim udjelima trgovačkih društava koji čine državnu imovinu u vlasništvu Republike Hrvatske, u pogledu trgovačkih društava koja se pretežno bave djelatnostima iz područja nadležnosti resornog ministarstva, utvrđenima ovim Zakonom.

Obavlja i poslove koji se odnose na sudjelovanje Republike Hrvatske u radu tijela Europske unije u područjima iz njegove nadležnosti.

Suzbijanje korupcije

Putem izrade analiza i utvrđivanja ključnih područja korupcije Ministarstvo pravosuđa izrađuje i koordinira izradu strateških i provedbenih dokumenata za suzbijanje korupcije u suradnji s tijelima državne uprave, pravosudnim tijelima, jedinicama lokalne i područne regionalne samouprave, stručnim, akademskim i profesionalnim udrugama i organizacijama civilnog društva, te nadzire provedbu antikoruptivnih aktivnosti iz akcijskih planova i izrađuje izvješća o provedbi istih.

Uloga Ministarstva pravosuđa u suzbijanju korupcije je preventivna.

Prati transparentnost rada tijela javnih vlasti, sudjeluje i koordinira izradu etičkih kodeksa u tijelima javne vlasti, analizira potrebu donošenja ili izmjene antikoruptivnih zakona. Sudjeluje u nizu međunarodnih aktivnosti u cilju suzbijanja korupcije i surađuje s antikorupcijskim agencijama iz drugih država u području provedbe strategija suzbijanja korupcije, provedbe projekata suzbijanja korupcije te razmjene iskustava i najboljih praksi.

Podrška žrtvama i svjedocima

Ministarstvo pravosuđa ima stratešku ulogu u razvoju sustava podrške žrtvama i svjedocima.

Ministarstvo pravosuđa kroz ustrojstvenu jednicu nadležnu za podršku žrtvama i svjedocima, te koordiniranjem rada odjela za podršku žrtvama i svjedocima koji su osnovani na sedam županijskih sudova osigurava podršku žrtvama i svjedocima i to na način da odjeli na sudovima osiguravaju:

- emocionalnu podršku, informacije o pravima, praktične i tehničke informacije te pomoć pri snalaženju u zgradi suda,

Ministarstvo pravosuđa ima vodeću ulogu u institucionaliziranju sustava podrške žrtvama i svjedocima unutar pravosuđa, osiguranju međuinstitucionalne suradnje kao i ulogu upravljanja strateškim razvojem sustava podrške žrtvama i svjedocima u Republici Hrvatskoj i međunarodnog djelovanja i povezivanja.

- podršku i informacije prije, tijekom i nakon svjedočenja na sudu, kao i putem telefona i elektroničke pošte,
- u svim fazama kaznenog postupka kao i tijekom istrage i nakon što žrtva kazneno djelo prijavi policiji,
- upućivanje na specijalizirane institucije ovisno o potrebama žrtava i svjedoka,
- podršku žrtvama, svjedocima i osobama u njihovoj pratnji (članovima obitelji, skrbnicima...).

Ministarstvo pravosuđa osigurava:

- podršku žrtvama i svjedocima (domaćim i inozemnim) pozvanim na sudove putem međunarodne pravne pomoći slanjem informativnih pisama,
- pružanje pomoći u organizaciji dolaska na sud i osiguranja policijske zaštite žrtvama i svjedocima u predmetima ratnih zločina (logistička podrška),
- informiranje žrtava o otpustu zatvorenika s izdržavanja kazne zatvora u slučaju redovnog i uvjetnog otpusta,
- provodi tehničke poslove za Odbor za novčanu naknadu žrtvama kaznenih djela,
- razvoj i koordinaciju sustava podrške žrtvama i svjedocima,
- koordinaciju rada odjela za podršku na sudovima,

- organizaciju i provođenje edukacija i supervizije za službenike za podršku i volontere,
- provođenje istraživanja,
- koordinaciju rada Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje sustava podrške žrtvama i svjedocima koje je izradilo Nacionalnu strategiju razvoja sustava podrške žrtvama i svjedocima u RH za razdoblje od 2016. do 2020. godine,
- član je krovne organizacije “Victim Support Europe”,
- Ministarstvo pravosuđa u suradnji s Udrugom za podršku žrtvama i svjedocima osigurava telefonsku uslugu informiranja žrtava putem besplatnog broja Nacionalnog pozivnog centra za žrtve kaznenih djela i prekršaja – **116 006**.

Zatvorski sustav

Uprava za zatvorski sustav jedinstvena je upravna organizacija u Ministarstvu pravosuđa, koja obavlja upravne i stručne poslove vezane uz izvršavanje kazne zatvora.

Glavna svrha izvršavanja kazne zatvora jest, uz čovječno postupanje i poštovanje dostojanstva osobe koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora (u daljnjem tekstu: zatvorenik), njegovo osposobljavanje za život na slobodi u skladu sa zakonom i društvenim pravilima.

U kaznenim tijelima izvršavaju se:

- kazne zatvora izrečene punoljetnim osobama u kaznenom, prekršajnom ili drugom sudskom postupku,
- kazne zatvora kojom je zamijenjena izrečena novčana kazna,
- kazne maloljetničkog zatvora izrečene maloljetnicima i mlađim punoljetnicima,

- odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod izrečena maloljetnim počiniteljima kaznenih djela,
- mjere istražnog zatvora, prekršajnog zadržavanja i ekstradicijskog pritvora.

Kaznena tijela su kaznionice, zatvori, odgojni zavodi te Centar za dijagnostiku.

Osuđenika na izdržavanje kazne zatvora upućuje sudac izvršenja na čijem području osuđenik ima prebivalište, odnosno boravište, ako zakonom nije drukčije određeno.

U Centar za dijagnostiku u Zagrebu upućuju se sve osobe osuđene na kaznu zatvora dulju od šest mjeseci, kao i osobe kojima je izrečena kazna maloljetničkog zatvora, mjera obveznog psihijatrijskog liječenja i osobe transferirane iz drugih zemalja, bez obzira na dužinu kazne.

Kaznionice su ustrojene radi izvršavanja kazne zatvora izrečene u kaznenom postupku, sigurnosnih mjera izrečenih uz kaznu zatvora i kazne maloljetničkog zatvora.

Zatvori su ustrojjeni za izvršavanje mjere istražnog zatvora, kazne zatvora izrečene u kaznenom, prekršajnom i drugom sudskom postupku.

U odgojnim zavodima se izvršavaju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod izrečene u kaznenom postupku maloljetnim počiniteljima kaznenih djela.

Probacija

Probacija je uvjetovana i nadzirana sloboda počinitelja kaznenog djela.

Probacijska služba obavlja svoje poslove u suradnji sa zajednicom. Cilj probacije je zaštita društva od počinitelja kaznenih djela i smanjenja rizika od povratništva počinitelja njegovom resocijalizacijom i reintegracijom u zajednicu. Probacijska služba ne izriče, niti može mijenjati izrečene mjere, obveze i sankcije, već ih isključivo izvršava na temelju pravomoćnih presuda ili rješenja državnog odvjetnika, suda ili suca izvršenja. Osobe uključene u probaciju su okrivljenici, osuđenici i zatvorenici.

Sektor za probaciju (probacijska služba) je jedinstvena unutarnja ustrojstvena jedinica Ministarstva pravosuđa koja obavlja probacijska poslove.

Probacijski poslovi se obavljaju pri odlučivanju o kaznenom progono, određivanju mjera osiguranja prisutnosti okrivljenika, izboru vrsta kaznenopravnih sankcija i izvršavanju kaznenopravnih sankcija izrečenih počinitelju kaznenog djela (rad za opće dobro, uvjetna osuda, zaštitni nadzor i/ili uvjetni otpust).

Pomilovanja

Za postupke pomilovanja osuđenika koje daje predsjednik Republike Hrvatske, Ministarstvo pravosuđa obavlja samo administrativne i tehničke poslove.

Pomilovanjem se poimence određenoj osobi daje potpuni ili djelomični oprost od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom ili se primjenjuje uvjetna osuda, daje se prijevremena rehabilitacija, ukida se ili određuje kraće trajanje pravne posljedice osude, sigurnosne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom, zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti ili protjerivanje stranca iz zemlje.

Sukladno Zakonu o pomilovanju, poslovi Ministarstva pravosuđa odnose se na prikupljanje podataka relevantnih za odluku o pomilovanju. Nakon prikupljanja svih podataka, Ministarstvo pravosuđa sastavlja izvješće o molbi te neobvezujući obrazloženi prijedlog ministra pravosuđa koji dostavlja predsjedniku Republike Hrvatske na odlučivanje.

PRAVA GRAĐANA PRED MINISTARSTVOM PRAVOSUĐA

Pravo na informacije

Pravo na pristup informacijama zajamčeno je Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o pravu na pristup informacijama. Ono predstavlja pravo svakoga građanina ili pravne osobe na pristup informacijama koje posjeduju tijela javne vlasti u Republici Hrvatskoj, neovisno o svrsi u koju se informacija želi koristiti.

Svatko ima pravo na informacije koje su javnog karaktera, a u posjedu su tijela javne vlasti.

Radi se o informacijama o radu tijela javne vlasti, njihovom odlučivanju i odlukama, financijskim pitanjima, odnosno svemu što je u vezi s njihovim radom ili organizacijom, osim u slučajevima kada su informacija ili njezini dijelovi zaštićeni zakonom radi očuvanja drugih važnih interesa (npr. privatnosti ili nacionalne sigurnosti). Informacija pri tome obuhvaća sve već postojeće informacije u obliku dokumenata, zapisa ili u bilo kojem obliku zabilježenih informacija (pisanih, vizualnih, slušnih).

Zakon propisuje i određena ograničenja vezano uz informacije koje se mogu dati. Kao ograničenje navedeno je da se odredbe tog Zakona ne primjenjuju na stranke u sudskim, upravnim i drugim na zakonu utemeljenim postupcima, kojima je dostupnost informacija iz tih postupaka utvrđena propisom.

Nadalje, informacije koje podliježu ograničenju su i informacije koje se tiču svih postupaka koje vode nadležna tijela u prethodnom i kaznenom postupku za vrijeme trajanja tih postupaka te informacije čije bi objavljivanje onemogućilo učinkovito, neovisno i nepristrano vođenje sudskog, upravnog ili drugog pravno uređenog postupka, izvršenje sudske odluke ili kazne.

Pravo pritužbe na rad suda i državnog odvjetništva

Građani se mogu obratiti Ministarstvu pravosuđa s pritužbama i predstavkama na rad sudova i državnih odvjetništva.

Na temelju pristiglih pritužbi i predstavki Ministarstvo pravosuđa, kao najviše tijelo pravosudne uprave, može od sudova zatražiti izvješća o razlozima nepostupanja u pojedinom predmetu, odnosno tražiti izvješća nastavno na predstavke građana na rad sudova koje se odnose na odugovlačenje sudskog postupka, na ponašanje suca ili drugog djelatnika suda prema stranci u tijeku postupka ili obavljanja drugih službenih radnji.

Isto tako, nastavno na zaprimljene predstavke i pritužbe na rad državnog odvjetništva, Ministarstvo pravosuđa može zatražiti izvješće od Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske o tome.

Ministarstvo pravosuđa nije ovlašteno utjecati na donošenje sudske odluke, niti utjecati na ishod postupka za vođenje kojeg je nadležno državno odvjetništvo.

Registar neplaćenih kazni

Podaci iz Registra neplaćenih kazni nisu javno dostupni te se uvid u Registar omogućava samo tijelima nadležnim za poslove:

- izdavanja i produljenja vozačke dozvole,
- registracije motornog vozila ili produljenja registracije motornog vozila,
- drugim tijelima koja su na to ovlaštena posebnim zakonom.

Ako je uskraćeno izdavanje vozačke dozvole ili produljenje njezine valjanosti, podaci potrebni za uplatu novčane kazne dostupni su u nadležnoj policijskoj postaji.

Ako je uskraćena registracija ili produljenje registracije motornog vozila, podaci potrebni za uplatu novčane kazne nisu dostupni u Stanici za tehnički pregled, već također u nadležnoj policijskoj postaji.

Nakon što se uplata novčane kazne provede, podaci će biti izbrisani iz Registra neplaćenih kazni, a time prestaju i uskrate.

Potvrde iz kaznene i prekršajne evidencije za ostvarenje prava u inozemstvu

Fizička ili pravna osoba, osobno ili po punomoćniku, kojoj su potrebni podaci radi ostvarivanja nekog prava u inozemstvu ili međunarodnoj organizaciji ima pravo zatražiti Ministarstvo pravosuđa podatke iz:

- kaznene evidencije
- prekršajne evidencije.

Osobe koje borave u inozemstvu mogu zatražiti izdavanje potvrda iz navedenih evidencija u zemlji u kojoj se nalaze, i to putem veleposlanstva ili konzularnog ureda Republike Hrvatske.

Potvrde se izdaju isključivo na hrvatskom jeziku.

Ovjera stranih i domaćih javnih isprava

Za korištenje stranih ili domaćih javnih isprava za uporabu u Republici Hrvatskoj ili za uporabu u inozemstvu, potrebno je provesti postupak njihove legalizacije ili nadovjere.

Za postupak legalizacije dokumenata u Republici Hrvatskoj, odnosno javnih isprava koju je izdalo tijelo u Republici Hrvatskoj, a koja je potrebna u inozemstvu potrebno je:

- prevesti javnu ispravu kod sudskog tumača u Republici Hrvatskoj
- ovjeriti je kod općinskog suda na čijem području se nalazi sjedište tijela koje je vam je izdalo tu javnu ispravu
- zatražiti u Ministarstvu pravosuđa nadovjeru potpisa suca i pečata suda
- zatražiti u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova nadovjeru potpisa službenika i pečat Ministarstva pravosuđa.

U slučaju spriječenosti, stranke isprave mogu povjeriti nekome od srodnika ili osobi od povjerenja koja će zatražiti i ishoditi u ime stranke ovjeru od suda i ministarstava.

Ovjeravanjem isprave potvrđuje se vjerodostojnost pečata i potpisa službene osobe koji su stavljeni na ispravu, ali ne i njezin sadržaj.

Za korištenje stranih ili domaćih javnih isprava, kao što su diploma, izvod iz matične knjige, razna uvjerenja i druge javne isprave za uporabu u Republici Hrvatskoj ili za uporabu u inozemstvu, mora se provesti postupak njihove legalizacije ili nadovjere.

Ako stranka ima stranu javnu ispravu koja joj je potrebna radi ostvarivanja nekog prava u Republici Hrvatskoj, može je koristiti pod uvjetom da je ispravu ovjerilo nadležno tijelo države u kojoj vam je izdana javna isprava potvrdom "Apostille". Primjerice, ako je ispravu izdalo tijelo u Švicarskoj stranka mora tu ispravu nadovjeriti kod nadležnog tijela u Švicarskoj potvrdom "Apostille".

Ako treba ovjeriti javnu ispravu koju je izdalo tijelo u Republici Hrvatskoj stranka će zatražiti ovjeru potvrdom "Apostille" kod nadležnog općinskog suda u Hrvatskoj, na čijem je području tijelo koje vam je izdalo ispravu.

Ako je ispravu izdalo tijelo države koja nije potpisnica bilateralnih ugovora s Republikom Hrvatskom u pravnim stvarima ili Konvencije o ukidanju potrebe legalizacije stranih javnih isprava, stranka ispravu mora legalizirati, odnosno nadovjeriti u postupku pune legalizacije u državi čije tijelo je izdalo ispravu.

Novčana naknada za žrtve kaznenih djela

Žrtve kaznenog djela nasilja počinjenog s namjerom imaju pravo na novčanu naknadu iz sredstava državnog proračuna. Zahtjev za novčanu naknadu podnosi se Ministarstvu pravosuđa na propisanom obrascu, a o pravu na naknadu odlučuje Odbor za novčanu naknadu žrtvama kaznenih djela.

Pravo na novčanu naknadu može ostvariti žrtva kaznenog djela s elementima nasilja počinjenog na teritoriju Republike Hrvatske ako su ostvarene sljedeće pretpostavke:

- da je državljanin Republike Hrvatske, odnosno državljanin države članice Europske unije ili na njenom teritoriju ima prebivalište
- da je pretrpjela teške tjelesne ozljede ili joj je teško narušeno zdravlje kao posljedica kaznenog djela
- da je kazneno djelo prijavljeno ili evidentirano u policiji ili državnom odvjetništvu u roku od šest mjeseci od dana počinjenja kaznenog djela, neovisno da li je počinitelj poznat ili ne.
- da je zahtjev na službenom obrascu podnijela Ministarstvu pravosuđa u roku šest mjeseci od dana počinjenja kaznenog djela, ili tri mjeseca od prestanka opravdanih okolnosti zbog kojih nije mogla podnijeti zahtjevu u roku šest mjeseci, (ali ne više od tri godine), a kod maloljetnika i osoba oduzete poslovne sposobnosti u roku šest mjeseci od punoljetnosti odnosno vraćanja poslovne sposobnosti (ali samo u slučaju da njihov zakonski zastupnik odnosno skrbnik nije podnio zahtjev u redovnom roku)

Ako su ispunjene sve naprijed navedene pretpostavke žrtva ima pravo na sljedeće vrste novčane naknade:

- troškove liječenja, pod uvjetom da nije obvezno zdravstveno osigurana i to do visine zdravstvenog standarda obvezno zdravstvenog osiguranja u Republici Hrvatskoj, te naknadu nastale izgubljene zarade do iznosa od 35.000 kuna
- osoba koja je bliski krvni srodnik preminule žrtve (ima pravo na naknadu zbog gubitka zakonskog uzdržavanja (do 70.000,00 kn) i pogrebnih troškova (do 5.000,00 kn)
- u slučaju smrti žrtve, osoba koja je platila pogrebne troškove ima pravo na njihovu naknadu (do 5.000,00 kn)

Naknada štete osobama koje su neopravdano osuđene za kazneno djelo ili neosnovano uhićene

Osobe koje su neopravdano osuđene za kazneno djelo ili neosnovano uhićene imaju pravo na naknadu štete iz sredstava državnog proračuna.

Prije podnošenja tužbe za naknadu štete oštećenik je dužan obratiti se sa svojim zahtjevom Ministarstvu pravosuđa radi postignuća nagodbe o postojanju štete te vrsti i visini naknade.

Ako zahtjev za naknadu štete ne bude prihvaćen ili o njemu ne bude odlučeno u roku od tri mjeseca od podnošenja zahtjeva, oštećenik može kod nadležnog suda podnijeti tužbu za naknadu štete. Ako je postignuta nagodba samo o dijelu zahtjeva, oštećenik može tužbu podnijeti u pogledu ostatka zahtjeva. Tužba za naknadu štete podnosi se protiv Republike Hrvatske.

Informatizacija u pravosuđu

U današnje vrijeme razvijenosti modernog društva pravosuđe se promatra i kroz stupanj razvoja informatičke pismenosti.

U posljednjih nekoliko godina uložen je ogroman napor u razvoj i poboljšanje informacijskih sustava u pravosuđu koji omogućavaju lakše prikupljanje, dostupnost i obradu podataka čime se uspostavlja standardizacija pravosudnog sustava i osigurava pravna sigurnost građana.

Informatizacija poslovnih procesa u pravosuđu podrazumijeva izgradnju integralnih informacijskih sustava s ključnim elementima koji daju podršku udaljenim lokacijama, omogućavaju dostupnost informacija u realnom vremenu, njihovu pouzdanost te sigurnost pristupa i sigurnost podataka.

e-Predmet

The screenshot shows the 'e-Predmet' search interface. At the top, it reads 'Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske'. Below this is a navigation menu with 'e-Predmet' selected. The main content area is titled 'Predmet > pretraga'. A red warning icon and text state: 'Kroz e-Predmet moguće je pretražiti predmete sudova koji koriste eSpis sustav. Više podataka o eSpisu potražite na poveznici e-Predmetu.' Below this, a red link says 'Obavezno popuniti sva polja.' The search form includes a dropdown for 'Sud' (set to 'Općinski građanski sud u Zagrebu'), a 'Predmet' input field with a separator, and a 'Traži' button. A note '* Primer: K - 123 / 2012' is present. At the bottom, it says 'Obavijest o unifikaciji nazivja poslovnih brojeva predmeta' and 'Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske'.

Sustav koji građanima (strankama, punomoćnicima i drugim zainteresiranim osobama koje sudjeluju u sudskim postupcima) na javan i besplatan način omogućuje uvid u osnovne podatke o njihovom predmetu.

Pretragom po sudu i poslovnom broju predmeta posjetitelju se omogućuje informiranje o tijeku i dinamici rješavanja predmeta u redovnom postupku i postupku po pravnom lijeku.

Budući da jedan predmet tijekom sudskog postupanja može mijenjati poslovne brojeve, posjetitelj može pretraživanjem bilo kojeg od tih brojeva, odnosno putem veza među poslovnim brojevima pregledati cijeli tijek postupka i sve povezane poslovne brojeve. Zbog sigurnosnih razloga, u ovoj bazi podataka nije moguće pronaći kaznene maloljetničke predmete, predmete istrage i ratnih zločina te predmete iz nadležnosti USKOK-a.

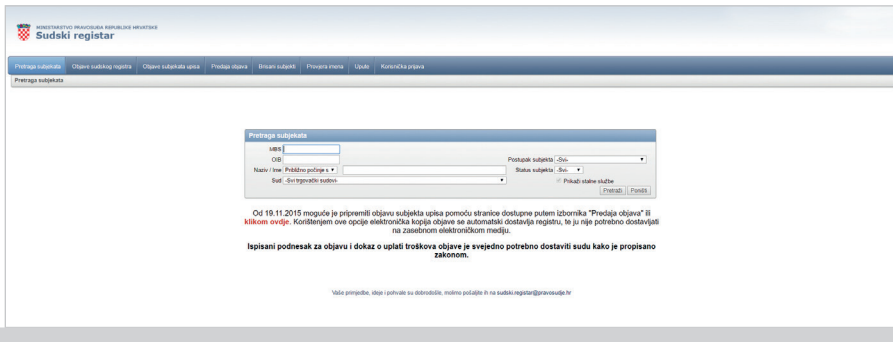
Podaci o izjavljenim žalbama te podaci o slanju spisa na viši sud po žalbi se u sustavu prate od 1. siječnja 2013. godine te nisu prikazani za ranije izjavljene žalbe i ranije poslana spise na viši sud po žalbi.

Uvid u sustav e-Predmet omogućen je putem internetske stranice <http://e-predmet.pravosudje.hr/>, a dodatno je omogućena i usluga svim građanima koji imaju siguran pretinac elektronske pošte u sklopu projekta e-Građani da dobivaju obavijesti o promjeni statusa predmeta.

Sudski registar

Aplikativni sustav koji sadrži vjerodostojne i ažurne podatke i isprave o subjektima upisa za koje je upis u registar propisan onim zakonima koji uređuju ustroj i djelovanje određene pravne osobe, a vode ga trgovački sudovi.

Uvid u sudski registar omogućen je putem internetske stranice: <https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:1>

e-Oglasna ploča

Besplatna i javna usluga koja omogućava pregled elektroničkih oglasnih ploča sudova i drugih nadležnih tijela u Republici Hrvatskoj.

Putem središnjeg pretraživača omogućeno je pretraživanje objavljenih odluka i drugih pismena općinskih, županijskih, trgovačkih, prekršajnih i upravnih sudova u Republici Hrvatskoj, Financijske agencije u ovršnim postupcima te javnih bilježnika. Svi oglasi nadležnih tijela objavljuju se bez odgode, a uklanjaju se automatski po isteku roka objav-

ljivanja. Za pregledavanje e-Oglasne ploče nije se potrebno registrirati.

Uvid u e-Oglasnu ploču omogućen je putem internetske stranice <https://e-oglasna.pravosudje.hr/>.

Uređena zemlja (ZIS - Zajednički informacijski sustav zemljišnih knjiga i katastra)

Zajednički informacijski sustav zemljišnih knjiga i katastra predstavlja uspostavu jedinstvene baze podataka katastra i zemljišne knjige te jedinstvenu aplikaciju za vođenje i održavanje navedenih podataka koji su dostupni na jednom mjestu.

REPUBLICA HRVATSKA
MINISTARSTVO PRAVOSUĐA
DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA

Projekt "Razvoj 'One stop shop' podustava za ZIS aplikaciju u zemljišnoknjižnom sustavu i usklađivanje podataka zemljišnih knjiga" sufinancira Europska unija

Početna stranica Ministarstvo pravosuđa Državna geodetska uprava Korisne informacije

JEL' TO VAŠE?

PROVJERITE JESU LI VAŠE NEKRETNINE OBILJEŽENE I EVIDENTIRANE

Dodatne informacije potražite na:
www.uredjenazemlja.hr

Svrha ovog sustava:

- ✓ ubizati proces registracije nekretnina kako u katastarskom, tako i u zemljišnoknjižnom sustavu
- ✓ podići razinu pravne sigurnosti u prometu nekretnina
- ✓ racionalizirati i pojednostaviti poslovne procese
- ✓ poboljšati odnose s korisnicima te brzinu i kvalitetu pružanja usluga

Više informacija na: www.uredjenazemlja.hr

Ne zaboravite: samo uredni papiri u katastru i zemljišnim knjigama su 'čisti papiri' i jamče vlasništvo!

Ovaj je sustav jedna je od ključnih poluga izgradnje e-Hrvatske i razvoja poduzetništva i osiguranja povjerenja građana u registre.

Vlada Republike Hrvatske

Dobrodošli

Vlada Republike Hrvatske, putem Ministarstva pravosuđa i Državne geodetske uprave, od

Statistika:

Od 2. studenoga 2015. godine izdavanje zemljišnoknjižnih izvadaka sa svojstvom javne isprave moguće je putem osobnog korisničkog pretinca u sustavu e-Građani te od strane javnih bilježnika i odvjetnika.

Uvid u sustav „Uređena zemlja - ZIS (Zajednički informacijski sustav zemljišnih knjiga i katastra)“ omogućen je putem internetske stranice: <https://oss.uredjenazemlja.hr/public/index.jsp>

REPUBLICA HRVATSKA
MINISTARSTVO PRAVOSUĐA
DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA

Projekt "Izazov" One stop shop podustava za ZIS aplikaciju u zemljišnoknjižnom sustavu i usklađivanje podataka zemljišnih knjiga s financirane Europska unija

Početna stranica Ministarstvo pravosuđa Državna geodetska uprava Korisne informacije

PREGLED GLAVNE KNJIGE PREGLED KNJIGE POLOŽENIH UGOVORA PREGLED STATUSA PREDMETA

Podaci o ZK ulošku

Općinski sud / ZK odjel*:

Glavna knjiga*:

Broj kat. čestice:

Broj ZK uloška:

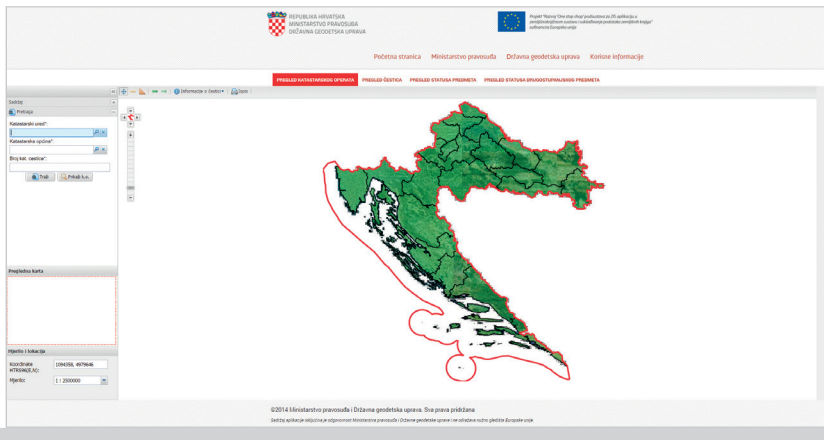
Povijesni pregled: Ne

Uputa: Uložku ne znate čitav naziv možete upisati prvih nekoliko znakova i potom pritisnuti tipku "Enter" ili ikonu s povećalom kako bi sustav izbacio sve podatke koji zadovoljavaju uvjete pretrage.

Uputa: Nakon što odaberete ZK odjel i Glavnu knjigu moći ćete unijeti podatak o broju ZK uloška ili katastarske čestice u ovisnosti s kojim podatkom raspolazete.

©2014 Ministarstvo pravosuđa i Državna geodetska uprava. Sva prava pridržana
Sadržaj aplikacije isključiva je odgovornost Ministarstva pravosuđa i Državne geodetske uprave i ne odražava razno gledišta Europske unije.

Uvid u zemljišne knjige omogućen je putem internetske podstranice <https://oss.uredjenazemlja.hr/public/lrexttracts.jsp?action=publicLdbExtract>, a uvid u katastarske čestice omogućen je putem internetske podstranice: <https://oss.uredjenazemlja.hr/public/dkpViewerPublic.jsp?action=dkpViewerPublic>

Prethodno spomenuti aplikativni sustavi javno su dostupni, a osim njih pravosuđe ima i aplikativne sustave kojima se koriste pravosudna tijela u svom radu.

SupraNova (Portal sudske prakse)

Sustav sudske prakse SupraNova je aplikacijski sustav namijenjen za korištenje u svim redovnim i specijaliziranim sudovima te u Vrhovnom sudu Republike Hrvatske. U sustav se unose konačne odluke svih navedenih sudova.

Za objavu na Portalu sudske prakse, koji je javno dostupan, biraju se samo određene odluke pohranjene u sustavu SupraNova.

Sustav eSpis (ICMS – Integrated Court Case Management System)

Sustav eSpis je jedinstveni sustav upravljanja sudskim predmetima kojeg koriste svi općinski, županijski i trgovački sudovi te Visoki trgovački sud Republike Hrvatske.

Ministarstvo pravosuđa koristi sustav eSpis za potrebe nadzora i generiranja statističkih izvještaja.

Sustav eSpis ima funkcionalnost automatske nasumične dodjele predmeta. Algoritam nasumične dodjele predmeta koristi se za dodjelu predmeta sucima u rad na općinskim sudovima, kao i za određivanje županijskog suda koji će odlučivati o žalbi u predmetima općinskih sudova u slučajevima kad se primjenjuju pravila o općoj nadležnosti županijskih sudova. Implementiran je prema posebnim pravilima i za određivanje stečajnih upravitelja u različitim ulogama u stečajnim i predstečajnim postupcima te stečajnih povjerenika u postupcima stečaja potrošača.

Sustav za praćenje predmeta na prekršajnim sudovima (JCMS - Joint Case Management System)

Sustav JCMS je jedinstveni sustav upravljanja predmetima na svim prekršajnim sudovima i Visokom prekršajnom sudu Republike Hrvatske.

Ima funkcionalnost automatske nasumične dodjele predmeta sucima u rad, ali ima i funkcionalnost elektroničkog preuzimanja podnesaka od ovlaštenih tužitelja.

Sustav za praćenje predmeta na upravnim sudovima (KANCEL)

Sustav KANCEL za praćenje poslovnih procesa na upravnim sudovima kojim se služi pisarnica suda. Koriste ga svi upravni sudovi te Visoki upravni sud Republike Hrvatske

Ima funkcionalnost nasumične automatske dodjele predmeta sucima u rad.

Sustav za praćenje predmeta na državnim odvjetništvima (CTS - Case Tracking System)

Sustav CTS je jedinstveni sustav upravljanja predmetima državnog odvjetništva kojeg koriste sva općinska i županijska državna odvjetništva, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i USKOK. Pri osnivanju državnoodvjetničkog spisa, sustav automatski određuje rješavatelja tog spisa sukladno pravilima te prema trenutnom opterećenju postojećih rješavatelja kako bi se postiglo ujednačenje opterećenje.

Kaznena evidencija

Sustav u kojem se evidentiraju svi počinitelji kaznenih dijela kojima je izrečena pravomoćna presuda.

U sustavu se podaci iz kaznene evidencije obrađuju, pohranjuju ili prenose u elektroničkom obliku tako da budu dostupni ovlaštenim korisnicima. Uključeni su i podaci dobiveni međunarodnom razmjenom podataka iz kaznenih evidencija (ECRIS), kao i podaci o rehabilitaciji.

Prekršajna evidencija i registar neplaćenih kazni

Sustav Prekršajne evidencije i Registra neplaćenih kazni (PE_RNK) je sustav u kojem se evidentiraju svi počinitelji prekršaja kojima je izrečena pravomoćna presuda.

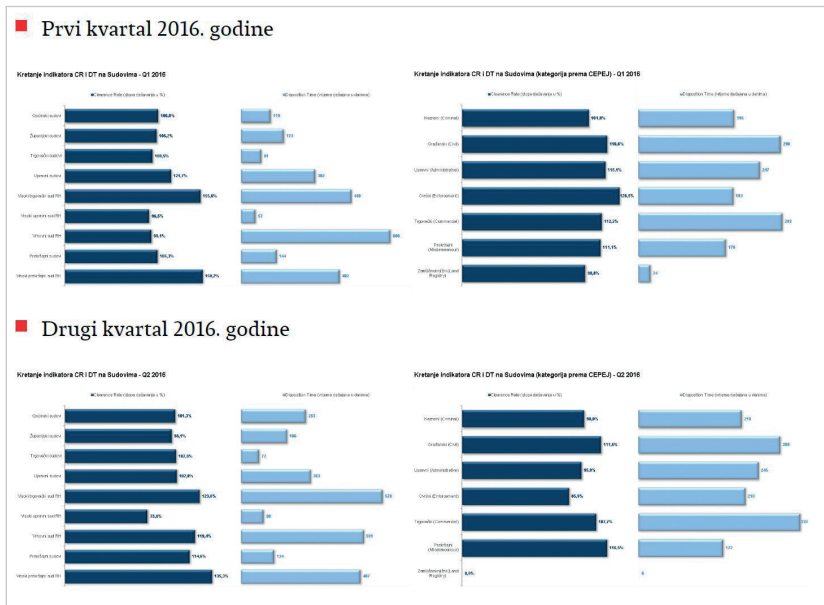
Podaci o novčanim kaznama uparuju se s podacima o uplatama kazni iz platnog prometa. Neuparene kazne, odnosno podaci o počiniteljima koji nisu uplatili kaznu čine Registar neplaćenih kazni.

Statističko praćenje rada pravosudnih tijela i smjernice Europske komisije za učinkovitost pravosuđa Vijeća Europe (CEPEJ-a)

Trenutno okruženje za statističko izvještavanje se sastoji od podataka sudova koji koriste eSpis (integrirani sustav za upravljanje sudskim predmetima) te podataka sudova koji koriste druga aplikativna rješenja.

Glavni cilj statistike je olakšati učinkovito funkcioniranje pravosudnog sustava te pružiti dodatni uvid u daljnje korake koje je potrebno poduzeti s ciljem razvoja učinkovitog pravosudnog sustava.

Cilj je u konačnici obuhvatiti i praćenje rada državnih odvjetništava prema njima prilagođenoj metodologiji kako bi se dobio sveobuhvatan sustav pravosudne statistike u punom smislu te riječi (statistike svih pravosudnih tijela u Republici Hrvatskoj).

Sustav nadzora treba imati podatke na općoj razini koji moraju uključivati točne informacije o broju i vrsti sudova i njihovoj nadležnosti te o broju i vrsti postupaka na sudovima. Statistički podaci o radu sudova redovito se ažuriraju u okviru Ministarstva pravosuđa i dostupni su na web stranici Ministarstva pravosuđa (<https://pravosudje.gov.hr/pravosudni-sustav-11207/sudovi/pokazatelji-ucinkovitosti/12070>).

Iskazani podaci su:

- ukupan broj neriješenih predmeta na početku promatranog razdoblja (npr. kalendarska godina),
- ukupan broj novih predmeta, odnosno postupaka pokrenutih unutar promatranog razdoblja,
- ukupan broj riješenih predmeta, odnosno postupaka koji su dovršeni unutar promatranog razdoblja bilo meritornom odlukom, ili povlačenjem zahtjeva, prijateljskom nagodbom itd.,
- ukupan broj neriješenih predmeta na kraju promatranog razdoblja,
- ključni indikatori za praćenje uspješnosti.

Podaci o predmetima na sudovima dostupni su u zbroju, ali i podijeljeno prema vrstama predmeta, po razinama sudovanja i vrsti suda pred kojim se pojedini predmet rješava. Vodi se evidencija i o prosječnom trajanju postupaka, uz naznaku minimalnog i maksimalnog trajanja. Vrijeme procesuiranja treba podrazumijevati samo kao vrijeme koje je bilo potrebno da bi se predmet obradio unutar određenog suda, tj. vrijeme između trenutka kad je predmet stigao na sud do trenutka kad je izašao sa suda (npr. konačna odluka, predmet upućen na viši sud povodom žalbe, itd.).

Neki od statističkih pokazatelja CEPEJ-a su:

1. Clearance rate (CR pokazatelj)

Predstavlja odnos između novih predmeta zaprimljenih u određenom razdoblju i riješenih predmeta unutar tog razdoblja, u postotku.

$$\text{Clearance Rate (\%)} = \frac{\text{Riješeni predmeti}}{\text{primljeni predmeti}} \times 100$$

2. Case Turnover ratio

Odnos između broja riješenih predmeta i broja neriješenih predmeta na kraju promatranog razdoblja.

$$\text{Case Turnover Ratio} = \frac{\text{Broj riješenih predmeta}}{\text{Broj neriješenih predmeta na kraju}}$$

3. Disposition time (DT pokazatelj)

Pokazatelj procijenjenog vremena rješavanja. Vrijednost je izražena u danima i pokazuje koliko dana traje rješavanje određene vrste predmeta (procijenjena duljina postupka).

$$\text{Disposition Time} = \frac{365}{\text{Case Turnover Ratio}}$$

Ostala tijela **u pravosuđu**

Sastavni dio pravosuđa, osim sudova, državnih odvjetništava i Ministarstva pravosuđa, su i Državno sudbeno vijeće, Državnoodvjetničko vijeće, Pravosudna akademija, javno bilježništvo te odvjetništvo.

Državno sudbeno vijeće

Samostalno odlučuje o imenovanju, napredovanju, premještanju, razrješenju, imunitetu i stegovnoj odgovornosti sudaca i predsjednika sudova, osim predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, o vođenju i kontroli imovinskih kartica sudaca te obavlja druge poslove u skladu sa zakonom.

Samostalno i neovisno tijelo koje osigurava samostalnost i neovisnost sudbene vlasti u Republici Hrvatskoj.

Državno sudbeno vijeće *nije nadležno:*

- po službenoj dužnosti, ni po zahtjevu drugih pravnih subjekata, pokretati stegovne postupke protiv sudaca,
- za rješavanje po predstavkama i pritužbama sudionika postupaka pred sudovima,
- za primanje kaznenih prijava, za vođenje kaznenih postupaka i za odlučivanje u tim postupcima,
- za odlučivanje o izuzećima sudaca.

Sastoji se od 11 članova iz redova sudaca, sveučilišnih profesora pravnih znanosti i saborskih zastupnika koji se biraju na razdoblje od četiri godine, s time da članom Vijeća nitko ne može biti dva puta uzastopce.

Za imenovanje na određene razine sudovanja potrebne su sljedeće kvalifikacije:

- *za suca prekršajnog, općinskog, trgovačkog i upravnog suda* može biti imenovana osoba koja je hrvatski državljanin, ima završen sveučilišni diplomski studij prava, položen pravosudni ispit i završenu Državnu školu za pravosudne dužnosnike. Prije imenovanja za suca prolazi sigurnosnu provjeru. Imenovanjem postaje pravosudni dužnosnik.
- *za suca županijskog suda, Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske, Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske i Visokog upravnog suda Republike Hrvatske* može biti imenovana osoba koja radi kao pravosudni dužnosnik najmanje 8 godina.
- *za suca Vrhovnog suda Republike Hrvatske* može biti imenovana osoba koja je najmanje 15 godina radila kao pravosudni dužnosnik, isto toliko godina bila odvjetnik, javni bilježnik, sveučilišni profesor pravnih znanosti koji ima položen pravosudni ispit i najmanje 15 godina radnog iskustva nakon položenog pravosudnog ispita i ugledni pravnik s položenim pravosudnim ispitom i najmanje 20 godina radnog iskustva, koji se dokazao svojim stručnim radom na određenom pravnom području, kao i stručnim i znanstvenim radovima.

Predsjednike sudova imenuje Državno sudbeno vijeće na vrijeme od četiri godine. Predsjednik suda ne može biti imenovan više od dva mandata uzastopce osim u sudovima s najviše pet sudaca. Ako nije ponovno imenovan on nastavlja obnašati sudačku dužnost na sudu u kojem je imenovan za suca. Za predsjednika suda može biti imenovan sudac iste vrste i istog stupnja suda u kojem se imenuje predsjednik suda ili sudac višeg suda.

Sucu prestaje sudačka dužnost po sili zakona ili po odluci Državnog sudbenog vijeća o razrješenju.

Državnoodvjetničko vijeće

Državnoodvjetničko vijeće je posebno i neovisno tijelo.

Samostalno nadležno za imenovanje i razrješenje zamjenika državnih odvjetnika, imenovanje i razrješenje županijskih i općinskih državnih odvjetnika, vođenje postupka i odlučivanje o stegovnoj odgovornosti zamjenika državnih odvjetnika, premještaj zamjenika državnih odvjetnika, vođenje i kontrola imovinskih kartica državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika te obavljanje drugih poslova u skladu sa zakonom.

Državnoodvjetničko vijeće *nije nadležno:*

- po službenoj dužnosti, a ni po zahtjevu drugih pravnih subjekata, pokretati stegovne postupke protiv državnih odvjetnika,
- za rješavanje po pritužbama sudionika postupaka pred državnim odvjetništvima,
- za primanje kaznenih prijava, za vođenje kaznenih postupaka i za odlučivanje u tim postupcima,
- za odlučivanje o izuzećima državnih odvjetnika.

Sastoji se od 11 članova iz redova zamjenika državnih odvjetnika, sveučilišnih profesora pravnih znanosti i saborskih zastupnika koji se biraju na razdoblje od četiri godine, s time da članom nitko ne može biti dva puta uzastopce.

Za imenovanje zamjenika državnog odvjetnika na određene razine državnog odvjetništva potrebne su sljedeće kvalifikacije:

- *za zamjenika općinskog državnog odvjetnika* može biti imenovana osoba koja je hrvatski državljanin, ima završen sveučilišni diplomski studij prava, položen pravosudni ispit i završenu Državnu školu za pravosudne dužnosnike. Prije imenovanja za zamjenika državnog odvjetnika prolaze sigurnosnu provjeru. Imenovanjem postaje pravosudni dužnosnik.

- za zamjenika županijskog državnog odvjetnika može biti imenovana osoba koja radi kao pravosudni dužnosnik najmanje osam godina.
- za zamjenika u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske može biti imenovana osoba koja je najmanje 15 godina radila kao pravosudni dužnosnik, isto toliko godina bila odvjetnik, javni bilježnik, sveučilišni profesor pravnih znanosti koji ima položen pravosudni ispit i najmanje 15 godina radnog iskustva nakon položenog pravosudnog ispita i ugledni pravnik s položenim pravosudnim ispitom i najmanje 20 godina radnog iskustva, koji se dokazao svojim stručnim radom na određenom pravnom području, kao i stručnim i znanstvenim radovima.

Općinskog državnog odvjetnika i županijskog državnog odvjetnika Državnoodvjetničko vijeće imenuje na vrijeme od četiri godine i po isteku tog vremena može biti ponovno imenovan na istu dužnost.

Općinski državni odvjetnik imenuje se na prijedlog Glavnoga državnog odvjetnika Republike Hrvatske i iz redova državnih odvjetnika i zamjenika toga državnog odvjetništva ili drugoga državnog odvjetništva uz prethodno mišljenje kolegija županijskoga državnog odvjetništva, nadležnog županijskoga državnog odvjetnika i ministra pravosuđa.

Županijski državni odvjetnik imenuje se na prijedlog Glavnoga državnog odvjetnika Republike Hrvatske iz redova državnih odvjetnika i zamjenika županijskog državnog odvjetništva ili višeg državnog odvjetnika koji su najmanje pet godina obavljali državnoodvjetničku dužnost uz prethodno mišljenje Kolegija Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i ministra nadležnog za poslove pravosuđa.

Ako općinski ili županijski državni odvjetnik ne bude ponovo imenovan, po isteku mandata nastavlja raditi kao zamjenik državnog odvjetnika u istom državnom odvjetništvu ili se, ako je to za njega povoljnije, vraća na mjesto zamjenika državnog odvjetnika u državnom odvjetništvu u kojem je prije imenovanja obnašao državnoodvjetničku dužnost.

Zamjeniku državnog odvjetnika i državnom odvjetniku prestaje državnoodvjetnička dužnost po sili zakona ili odlukom Državnoodvjetničkog vijeća o razrješenju.

Pravosudna akademija

Pravosudna akademija ima status javne ustanove i upisuje se u sudski registar.

Pravosudna akademija provodi početnu izobrazbu i osposobljavanje kandidata za obnašanje pravosudne dužnosti, stručno obrazovanje vježbenika, savjetnika u pravosudnim tijelima i drugih službenika iz područja pravosuđa te kontinuirano usavršavanje pravosudnih dužnosnika.

Pravosudnom akademijom upravlja Upravno vijeće, a čini ga devet članova od kojih je pet stalnih (predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske, ministar pravosuđa, predsjednik Državnog sudbenog vijeća, predsjednik Državnoodvjetničkog vijeća), a četiri se imenuju na vrijeme od četiri godine (sudac Vrhovnog suda Republike Hrvatske, zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, predstavnik sveučilišnih nastavnika pravnih znanosti, predstavnik zaposlenika Pravosudne akademije).

Predavači na Pravosudnoj akademiji su osposobljene osobe iz redova sudaca i državnih odvjetnika te zamjenika državnih odvjetnika, sveučilišnih nastavnika, a prema potrebi i drugih zanimanja.

Državna škola za pravosudne dužnosnike

U Državnoj školi za pravosudne dužnosnike kandidati stječu znanje i vještinu za samostalno, odgovorno, neovisno i nepristrano obnašanje dužnosti suca općinskog, trgovačkog, upravnog i prekršajnog suda od-

nosno zamjenika općinskog državnog odvjetnika.

Stručno usavršavanje za buduće pravosudne dužnosnike traje godinu dana, a na kraju se polaže završni ispit.

Polaganju završnog ispita u Državnoj školi za pravosudne dužnosnike mogu pristupiti i osobe koje nisu pohađale Državnu školu, a koje su nakon položenog pravosudnog ispita najmanje četiri godine radile na pravnim poslovima.

Odvjetništvo

Odvjetništvo je neovisna i samostalna služba za pružanje pravne pomoći fizičkim i pravnim osobama u ostvarivanju i zaštiti njihovih prava i pravnih interesa.

Odvjetnici smiju pružati sve oblike pravne pomoći. Osobito smiju davati pravne savjete, sastavljati isprave (ugovore, oporuke, izjave i dr.), sastavljati tužbe, žalbe, prijedloge, zahtjeve, molbe, izvanredne pravne lijekove i druge podneske te zastupati stranke.

Odvjetničku djelatnost mogu obavljati samostalno, u zajedničkom uredu ili u odvjetničkom društvu, a ne smiju obavljati djelatnosti koje su nespojive s ugledom i neovisnošću odvjetnika.

Odvjetnik je dužan čuvati kao odvjetničku tajnu sve što mu je stranka povjerila ili što je u zastupanju stranke na drugi način saznao. Odvjetničku tajnu dužne su čuvati i druge osobe koje rade ili su radile u odvjetničkom uredu.

Odvjetnici imaju pravo na nagradu za svoj rad te na naknadu troškova u vezi s obavljenim radom sukladno tarifi koju utvrđuje i donosi Hrvatska odvjetnička komora uz suglasnost ministra pravosuđa. Za obrane po službenoj dužnosti, visinu nagrade za rad odvjetnika utvrđuje Ministarstvo pravosuđa.

Odvjetnik je dužan stranci izdati račun nakon izvršene usluge. U slučaju otkaza ili opoziva punomoći odvjetnik je dužan izdati račun u roku od 30 dana od dana otkaza ili opoziva punomoći.

Odvjetnici se obvezatno udružuju u Hrvatsku odvjetničku komoru kao samostalnu i neovisnu organizaciju sa svojstvom pravne osobe. Hrvatska odvjetnička komora predstavlja odvjetništvo Republike Hrvatske kao cjelinu.

Pravo na obavljanje odvjetništva na teritoriju Republike Hrvatske stječe se upisom u imenik odvjetnika pri Hrvatskoj odvjetničkoj komori.

Odvjetnički vježbenici

Pravo na obavljanje odvjetničkog vježbeničkog staža stječe se upisom u imenik odvjetničkih vježbenika pri Hrvatskoj odvjetničkoj komori. Odvjetnički vježbenici mogu biti upisani u imenik do pet godina te i nakon položenog pravosudnog ispita mogu biti vježbenici.

Odvjetnički vježbenik bez položenoga pravosudnog ispita može zamjenjivati samo odvjetnika kod kojeg je zaposlen i to pred sudom prvoga stupnja u postupcima čija vrijednost predmeta spora nije veća od 50.000,00 kuna.

Odvjetnički vježbenik s položenim pravosudnim ispitom može zamjenjivati bilo kojeg odvjetnika osim u kaznenim postupcima. Iznimno, u kaznenim postupcima odvjetnički vježbenik s položenim pravosudnim ispitom može zamijeniti u postupku pred općinskim sudom odvjetnika koji je opunomoćenik oštećenika, ili kada je odvjetnik branitelj okrivljenika, za kaznena djela za koja je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina.

Odvjetnici i odvjetnički vježbenici odgovaraju za teže i lakše povrede dužnosti i ugleda odvjetništva pred disciplinskim tijelima Hrvatske odvjetničke komore.

Javnobilježnička služba

Javni bilježnik ne zastupa stranke. On nije odvjetnik već je iskusan i stručan povjerenik (sviju) stranaka koji je nepristran i ne postupa u interesu pojedine stranke, već u cilju jamstva pravne sigurnosti.

Javni bilježnik je osoba od javnoga povjerenja koju imenuje ministar pravosuđa na temelju provedenog natječaja Hrvatske javnobilježničke komore.

Ovlašten je:

- sastavljati i izdavati javnobilježničke akte - javne isprave o pravnim poslovima i o izjavama kojima se utemeljuju prava stranaka,
- sastavljati i izdavati javnobilježničke zapisnike o pravnim radnjama koje je javni bilježnik obavio ili kojima je bio nazočan,
- sastavljati i izdavati javnobilježničke potvrde o činjenicama koje je javni bilježnik posvjedočio,
- primiti na čuvanje isprave, novac i predmete od vrijednosti radi njihove predaje drugim osobama ili nadležnim tijelima (javnobilježnički polog),
- vršiti postupak potvrde (solemnizacije) privatnih isprava,
- provoditi radnje i donositi odluke kao sudski povjerenik u ostavinskim postupcima,
- provoditi ovršni postupak na temelju vjerodostojne isprave,
- u nespornim stvarima, zastupati stranke pred sudovima i drugim javnim tijelima, ali samo ako su te stvari u neposrednoj vezi s kojom njegovom ispravom.

Javni bilježnik ne smije, bez valjana razloga uskratiti poduzimanje službenih radnji i dužan je čuvati kao tajnu ono što je saznao u obavljanju svoje službe.

Za obavljanje službenih radnji iz svog djelokruga javnom bilježniku pripada javnobilježnička nagrada i naknada troškova koju utvrđuje Ministarstvo pravosuđa.

Javni bilježnici na području Republike Hrvatske obvezatno se udružuju u Hrvatsku javnobilježničku komoru.

Nadzor nad radom javnih bilježnika obavljaju Hrvatska javnobilježnička komora i Ministarstvo pravosuđa svaki iz svog djelokruga.

Nadzor nad radom javnog bilježnika kao sudskog povjerenika u ostavinskom postupku obavlja sud koji mu je povjerio posao.

Osim javnih bilježnika, javnobilježničku službu obavljaju i javnobilježnički prisjednici, javnobilježnički savjetnici i javnobilježnički vježbenici.

Javnobilježnički prisjednici su diplomirani pravnici zaposleni u javnobilježničkom uredu i upisani u imenik javnobilježničkih prisjednika pri Hrvatskoj javnobilježničkoj komori. U javnobilježničkom uredu mogu biti zaposlena najviše dva javnobilježnička prisjednika.

Može obavljati sve poslove za koje je po zakonu ovlašten obavljati javni bilježnik.

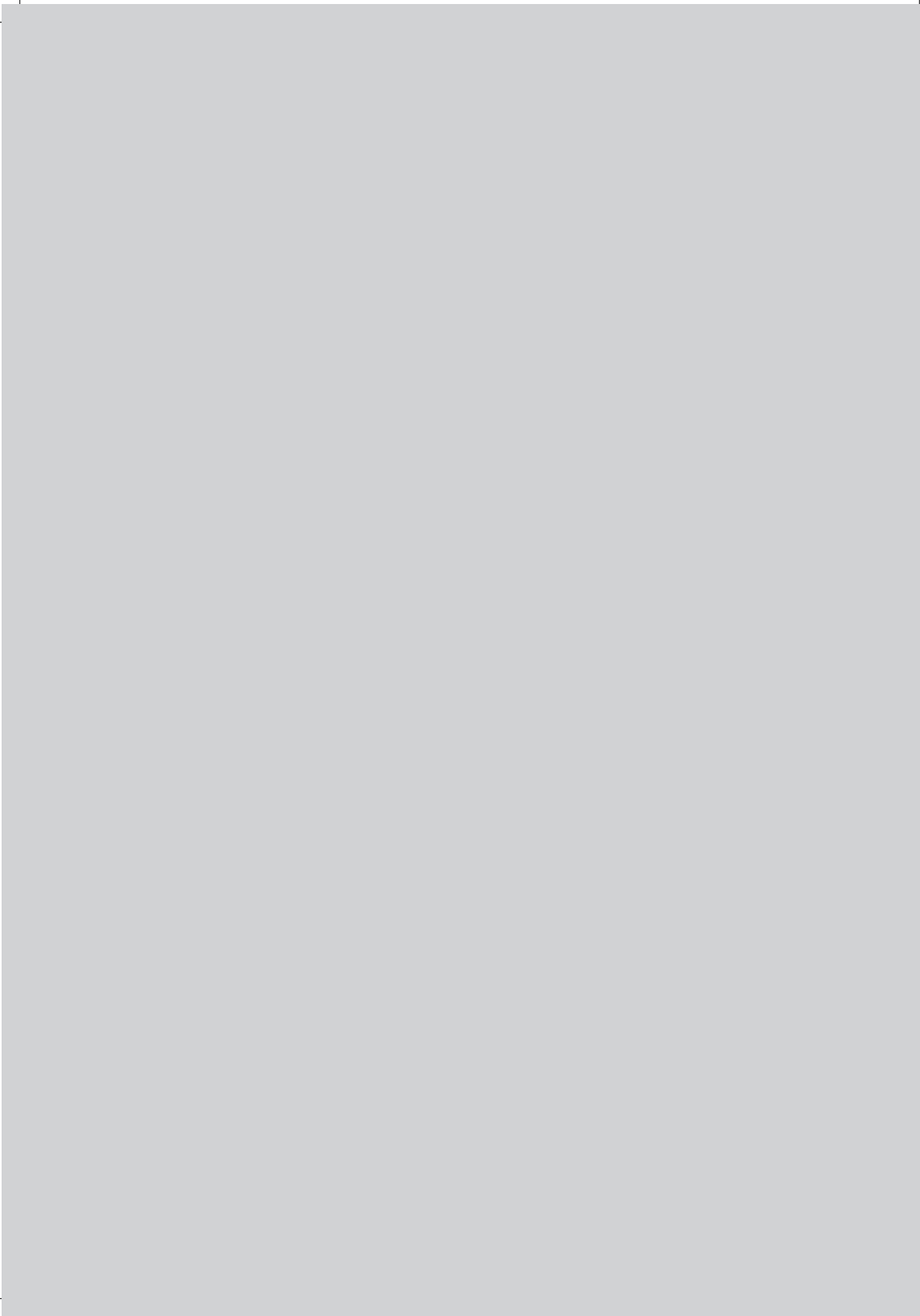
Javnobilježnički savjetnici su diplomirani pravnici s položenim pravosudnim ispitom zaposleni u javnobilježničkom uredu i upisani u imenik javnobilježničkih savjetnika pri Hrvatskoj javnobilježničkoj komori.

Može umjesto javnog bilježnika kod kojeg radi: sastavljati nacрте isprava, zamjenjivati javnog bilježnika u onim poslovima u kojima ovaj zastupa stranke, podizati proteste, sastavljati inventare, provoditi dobrovoljne dražbe pokretnih stvari s učinkom sudske dražbe, priopćavati

izjave, obavljati dostave te ovjeravati i potvrđivati sve isprave koje se upisuju u upisnik ovjera i potvrda uz izuzetak potvrde (solemnizacije).

Javnobilježnički vježbenici su diplomirani pravnici zaposleni u javnobilježničkom uredu i upisani u imenik javnobilježničkih vježbenika pri Hrvatskoj javnobilježničkoj komori.

Mogu obavljati sve poslove navedene za javnobilježničke savjetnike, osim poslova ovjere i potvrđivanja svih isprava koje se upisuju u upisnik ovjera i potvrda.

Alternativni
načini
**rješavanja
sporova**

Alternativni način rješavanja sporova je civilizacijski doseg u razvoju pravosuđa. On suprotstavljenim stranama omogućava da svoja prava i obveze urede na način da nisu samo pasivni promatrači u dugotrajnim i skupim sudskim postupcima već ih potiču da se dobrovoljno orijentiraju jedna prema drugoj u traženju određenog kompromisnog rješenja njihovog spornog odnosa.

Arbitraža

Arbitraža je uglavnom izvansudski postupak i odluka (pravorijek) koji se donosi u pisanom obliku je obvezujuća.

Arbitri (arbitražni suci) su osobe od povjerenja stranaka, koje su specijalizirane za predmet spora koji je nastao.

Arbitraža (izbrano sudište) nedržavno je sudbeno tijelo koje su same stranke izabrale i povjerile mu rješavanje određenog imovinskog pravnog spora.

Osnovne karakteristike arbitraže:

- arbitre biraju same stranke,
- primjenjuje se materijalno i procesno pravo koje one odrede,
- postupak je u pravilu prvostupanjski,
- suđenje nije javno,
- suđenje se odvija izvan državnog ili drugog aparata,

- među strankama postoji odnos suradnje,
- brzina postupanja te
- veća stručnost u odlučivanju
- arbitri su osobe koje posjeduju stručno znanje iz područja o kojem se odlučuje arbitražom.

Arbitražna odluka među strankama ima snagu pravomoćne sudske presude, ako ugovorom nije predviđena mogućnost pobijanja.

Ugovorom o iznošenju spora pred arbitražu stranke derogiraju sudsku nadležnost državnih sudova, pa je zato neophodno za dopustivost arbitraže da se radi o sporu o pravima o kojima stranke mogu slobodno raspolagati te da se ne radi o sporu u isključivoj nadležnosti domaćeg (hrvatskog) suda.

Arbitražni ugovor predstavlja sporazum među strankama kojim će se spor, koji je već nastao ili će eventualno nastati, riješiti pred *ad hoc* arbitražom ili institucionalnom arbitražom.

Ad hoc arbitraža je arbitraža u kojoj pri osnivanju arbitražnog suda i provođenju postupka strankama ne pomaže nikakva institucija već stranke, primjerice, same trebaju utvrditi pravila arbitražnog postupka, odrediti tko će imenovati arbitre, pribaviti administrativnu i tehničku pomoć i dr.

U *institucionalnoj arbitraži* arbitražni postupak provodi se u skladu s pravilima neke arbitražne institucije i uz njenu pomoć. Arbitražna institucija pruža strankama različite usluge vezane uz provođenje arbitražnog postupka kao što su npr. imenovanje arbitra, osiguranje prostorija za ročište, administrativna i tehnička pomoć i dr.

Stranke mogu ugovoriti domaću arbitražu za rješavanje sporova o pravima kojima mogu slobodno raspolagati. U sporovima s međunarodnim obilježjem stranke mogu ugovoriti i arbitražu čije je mjesto izvan područja Republike Hrvatske (međunarodna arbitraža), osim ako je posebnim zakonom propisano da takav spor može rješavati samo sud u Republici Hrvatskoj.

Mirenje

Mirenje (medijacija) je svaki postupak kojem stranke nastoje spor razumno riješiti uz pomoć treće neovisne osobe, jednog ili više izmiritelja, koji strankama pomaže postići nagodbu bez ovlasti da im nametne obvezujuće rješenje.

Mirenje se može provoditi neovisno o tome vodi li se o predmetu spora sudski, arbitražni ili drugi postupak.

Svrha mirenja nije utvrditi koja od stranaka je u pravu, već pronaći prihvatljivo rješenje od zajedničkog interesa za sve stranke.

Mirenje se u Republici Hrvatskoj obavezno provodi u tri slučaja i to:

- kao preduvjet pokretanju sudskog postupka u radnopravnim kolektivnim sporovima (u slučaju spora koji može dovesti do štrajka ili drugog oblika industrijske akcije),
- u sporovima o razvodu braka s maloljetnim djetetom te
- u postupcima u kojima osoba namjerava pokrenuti postupak protiv Republike Hrvatske.

Sudsko mirenje je mirenje u kojem kao izmiritelji sudjeluju osobe koje su na određenom sudu imenovane sucem, a ujedno su završile obuku za miritelje pred akreditiranom institucijom te mogu u svom svojstvu suca tijekom postupka strankama predlagati mirno rješavanje spora.

Izvensudsko mirenje je mirenje u kojem kao izmiritelji sudjeluju osobe koje nisu suci, nego su osobe bilo koje struke (uključivo pravnu struku) koje su pred akreditiranom institucijom prošle obveznu obuku te im je o njihovom svojstvu miritelja povodom završene obuke izdan certifikat.

Sam postupak mirenja počinje prihvatom prijedloga za provođenje postupka mirenja, osim ako je za sporove u kojima postoji obveza pokretanja postupka mirenja propisano ili ugovoreno drugačije, a mirenje se provodi na način o kojem su se stranke sporazumjele.

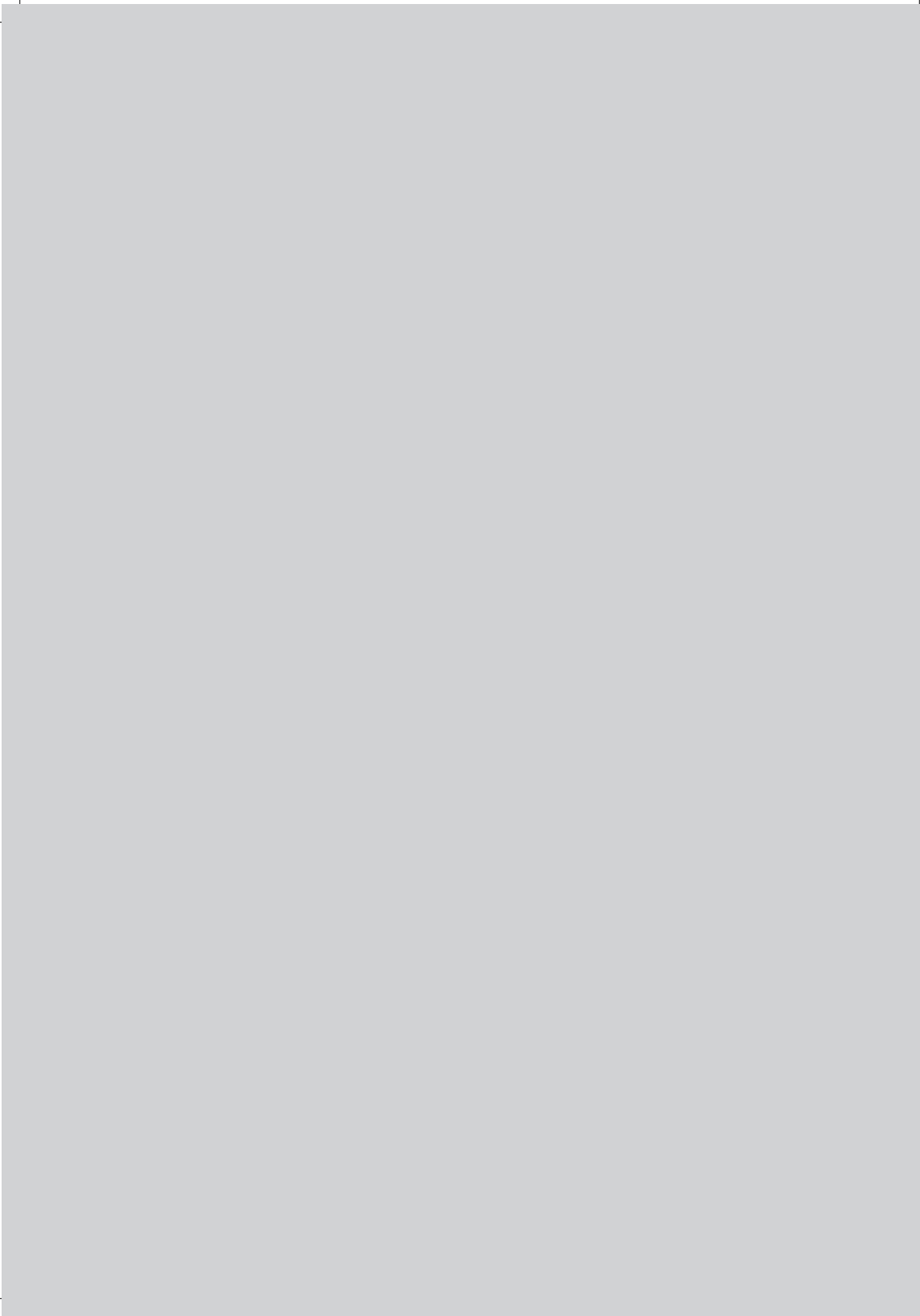
Na temelju sporazuma stranaka postupak mirenja provodi izmiritelj kojeg stranke određuju s popisa izmiritelja ili miriteljsko vijeće (više izmiritelja).

Izmiriteljem ne može biti imenovana osoba koja je sudac ili arbitar u sporu koji je bio ili jest predmet postupka mirenja, ili u nekom drugom sporu koji je proizašao iz toga pravnog odnosa ili je u vezi s njim.

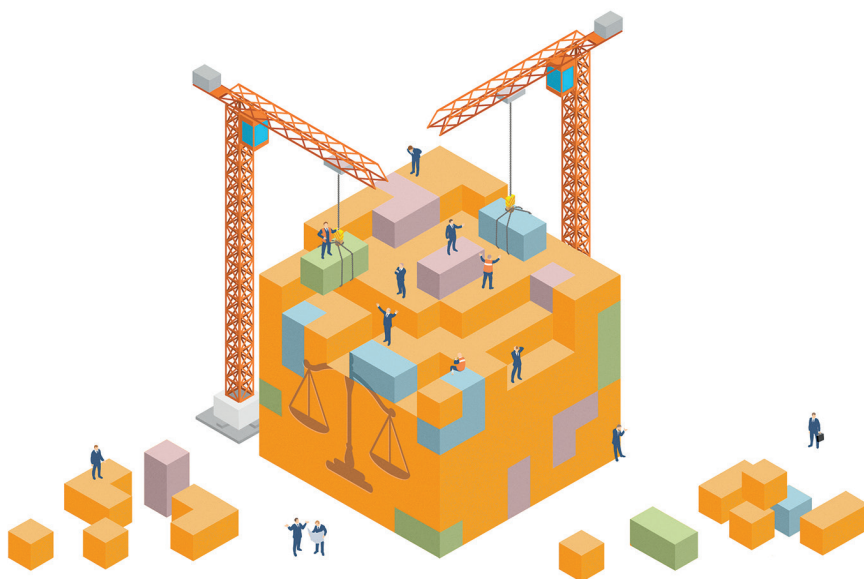
Mirenje je dovršeno:

- ako je jedna stranka uputila drugim strankama i izmiritelju pisanu izjavu o odustajanju od postupka mirenja,
- ako su stranke uputile izmiritelju pisanu izjavu o dovršetku sudskog postupka,
- odlukom izmiritelja da se postupak mirenja obustavlja zbog toga što daljnje nastojanje da se postigne mirno rješenje spora više nije svrhovito,
- ako se nagodba ne sklopi u roku od 60 dana od početka mirenja, odnosno u drugom roku u skladu sa sporazumom stranaka ili sklapanjem nagodbe.

Nagodba sklopljena u postupku mirenja obvezuje stranke koje su je sklopile. Ako su nagodbom stranke preuzele određene obveze, one su ih dužne pravodobno izvršiti.

Razvoj pravosudnog sustava

Zaključak

U cilju uspostave učinkovitijeg pravosudnog sustava u Republici Hrvatskoj dosadašnji naglasak je bio stavljen na pitanje kvantitete, odnosno smanjenja broja pravosudnih tijela i rješavanje što većeg broja neriješenih predmeta na sudovima.

Daljnji razvoj hrvatskog pravosuđa usmjeren je ka izgradnji modernog pravosudnog sustava 21. stoljeća te se s kvantitete pažnja preusmjerava na poboljšanje kvalitete.

Navedeno prvenstveno podrazumijeva unapređenje digitalizacije i poboljšanja postojećih aplikativnih sustava s ciljem smanjenja opsega poslovanja u papirnatom obliku i povezivanja brojnih baza podataka. Brži protok informacija u pravosudnom sustavu pridonijeti će skraćivanju trajanja samih postupaka povećavajući pritom razinu kvalitete same usluge.

Uvođenje sustava upravljanja poslovnim procesima u pravosuđu ima cilj postizanja ujednačenije i usporedive razina kvalitete usluge u svim segmentima pravosudnog sustava. U tom smislu pažnja će se posvetiti dodatnoj edukaciji kadrova u pravosudnim tijelima.

Pravosudni sustav na europskoj razini istaknut je i kao pokretač gospodarskog razvoja, stoga je potrebno uložiti daljnje napore u otklanjanje uočenih nedostataka koji ima za svrhu postizanje zamaha hrvatskom gospodarstvu.

Budućnost hrvatskog pravosuđa usmjerena je k praćenju europskih trendova razvoja pravosudnih sustava, odnosno postizanje više razine njegove neovisnosti, nepristranosti, stručnosti i učinkovitosti. Na taj način će povećanje kvalitete pridonijeti i povećanju kvantitete, odnosno pridonijeti rješavanju većem broju predmeta.

Pojmovnik

A

Apostille – legalizacija javnih isprava

B

Branitelj – odvjetnik kojeg može zamijeniti odvjetnički vježbenik, sukladno Zakonu o kaznenom postupku

Č

Čelnik pravosudnog tijela – predsjednici sudova i državni odvjetnici

D

Derogacija – prešutno ukidanje nekog zakona, propisa ili običaja, donošenjem drugog zakona ili propisa kojem je sadržaj suprotan sadržaju prvoga

Dokazi – njima se utvrđuje postojanje odnosno nepostojanje određenih činjenica pred tijelom koji donosi odluku

G

Glavna knjiga – sastoji se od zemljišnoknjižnih uložaka koji sadrže posjedovnicu (popisni list, list A), vlastovnicu (vlasnički list, list B) i teretovnicu (teretni list, list C). Za sva zemljišta jedne katastarske općine vodi se jedna glavna knjiga, a za svaku glavnu knjigu postoji zbirka katastarskih planova te se vode posebni pomoćni popisi.

I

Informacija – svaki podatak koji posjeduje tijelo javne vlasti u obliku dokumenta, zapisa, dosjea, registra, neovisno o načinu na koji je prikazan (napisani, nacrtani, tiskani, snimljeni, magnetni, optički, elektronički ili neki drugi zapis), koji je tijelo izradilo samo ili u suradnji s drugim tijelima ili dobilo od druge osobe, a nastao je u okviru djelokruga ili u vezi s organizacijom i radom tijela javne vlasti.

Imunitet – pravo odnosno povlastica pojedinca da bude izuzet od primjene pojedinih pravnih propisa

J

Javnobilježnički ispit ovlaštene su polagati osobe koje imaju polo-

ženi pravosudni ispit i koje su nakon polaganja tog ispita radile dvije godine na pravnim poslovima u pravosuđu, odvjetništvu i u javnom bilježništvu, odnosno tri godine na drugim pravnim poslovima.

Javnopravna tijela – obavljaju poslove javne uprave, a to su tijela državne uprave i druga državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koje imaju javne ovlasti i pravne osobe koje obavljaju javnu službu

K

Katastar – evidencija o česticama zemljine površine, zgradama i drugim građevinama koje trajno leže na zemljinoj površini ili ispod nje te o posebnim pravnim režimima na zemljinoj površini.

Katastarski planovi – planovi koje je izradilo tijelo nadležno za katastar, prikazujući u njima položaj i oblik svih katastarskih čestica i zgrada, odnosno objekata koji se trajno nalaze na njima ili ispod njihove površine.

Klasificirani podaci – podaci koje je nadležno tijelo, u propisanom postupku, takvim označilo i za koji je utvrđen stupanj tajnosti, kao i podatak kojeg je Republici Hrvatskoj tako označenog predala druga država, međunarodna organizacija ili institucija s kojom Republika Hrvatska surađuje.

M

Mirenje – svaki postupak kojem stranke nastoje sporazumno riješiti spor uz pomoć treće neovisne osobe, jednog ili više izmiritelja, koji strankama pomaže postići nagodbu bez ovlasti da im nametne obvezujuće rješenje.

Međunarodni ugovor – sporazum utemeljen na sukladnom očitovanju najmanje dvaju međunarodnopravnih subjekata koji je uređen međunarodnim pravom i koji je u pisanom obliku, bez obzira na to je li sadržan u jedinstvenoj ispravi ili u dvjema ili više međusobno povezanih isprava i neovisno o njegovu nazivu.

N

Nadležnost – djelokrug poslova određenog organa, odnosno tijela

O

Okrivljenik – osoba (fizička ili pravna) protiv koje je doneseno rješenje o provođenju istrage ili osoba koja je obaviještena da se protiv nje provodi istraživanje provođenjem dokaznih radnji, o provođenju dokaznih radnji, osoba protiv koje je podnesena privatna tužba i osoba protiv koje je presudom izdan kazneni nalog

Optuženik – osoba protiv koje je optužnica potvrđena ili je povodom privatne tužbe određena rasprava,

Osuđenik – osoba za koju je pravomoćnom presudom utvrđeno da je kriva za određeno kazneno djelo,

Osumnjičenik – osoba protiv koje je podnesena kaznena prijava ili se provode izvidi ili je provedena hitna dokazna radnja,

Oštećenik kao tužitelj – tužitelj koji je preuzeo progon od državnog odvjetnika koji nije pokrenuo ili je odustao od kaznenog progona.

Oštećenik – žrtva i druga osoba čije je kakvo osobno ili imovinsko pravo povrijeđeno ili ugroženo kaznenim djelom, a sudjeluje u svojstvu oštećenika u kaznenom postupku.

Ovršna isprava – ovršna sudska odluka i ovršna sudska nagodba, ovršna nagodba sklopljena temeljem postupka obveznog mirenja u slučaju podnošenja tužbe protiv Republike Hrvatske, ovršna odluka arbitražnog suda, ovršna odluka donesena u upravnom postupku i ovršna nagodba sklopljena u upravnom postupku ako glase na ispunjenje novčane obveze, ako zakonom nije drukčije određeno, ovršna javnobilježnička odluka i ovršna javnobilježnička isprava, nagodba sklopljena u postupku pred sudovima časti pri komorama u Republici Hrvatskoj te nagodba sklopljena u postupku mirenja u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje postupak mirenja, druga isprava koja je zakonom određena kao ovršna isprava.

P

Podzakonski akt – svi pravni propisi bez obzira na vrstu koje donose državna tijela a koji su po pravnoj snazi ispod zakona

Pravne osobe s javnim ovlastima – posebnim zakonom su im povjereni određeni poslovi državne uprave, a to su tijela jedinice lo-

kalne i područne (regionalne) samouprave ili druge pravne osobe koje na temelju zakona imaju javne ovlasti

Pravni akt – dijele se na opće i pojedinačne akte. Opći akti (pr. zakon, ustav, podzakonski opći akti) su akti kojima se unaprijed reguliraju društveni odnosi na apstraktan način, a odnose se na neodređen broj slučajeva i osoba. u njima se na opći način propisuje pravilo ponašanja. Pojedinačni akti (pr. presuda, rješenje) reguliraju točno određeni, konkretni slučaj i vrijede za tu određenu situaciju i određene subjekte koji su individualno određeni.

Pravomoćnost – znači da se u redovitom postupku ne može dovesti u pitanje, odnosno pobijati pravim lijekom neki konkretni predmet koji je konačno riješen od nadležnog tijela odnosno da se o istom predmetu ne može voditi novi postupak

Pravni lijekovi – podnesci stranaka i drugih ovlaštenih osoba u postupku s pomoću kojih se od suda zahtjeva preispitivanje sudske odluke, a mogu biti redovni i izvanredni

Pravosudna tijela – sudovi i državna odvjetništva

Pravosudni dužnosnici – suci (uključujući i predsjednici sudova), državni odvjetnici i zamjenici državnih odvjetnika

Pravosudni ispit – ovlaštene su ga polagati osobe koje su završile sveučilišni diplomski studij prava i koje su stekle uvjete sukladno propisima

Privatni tužitelj – tužitelj koji je podnio privatnu tužbu radi progona kaznenih djela za koja se progoni temeljem privatne tužbe

R

Rad za opće dobro – sankcija kojom sud zamjenjuje počinitelju kaznenog djela istovremeno izrečenu kaznu zatvora u trajanju do jedne godine ili zamjenjuje izrečenu novčanu kaznu. Uz rad za opće dobro sud može odrediti zaštitni nadzor ili posebne obveze.

Redoviti pravni lijekovi – pravni lijekovi koji se ulažu protiv presuda koje još nisu postale pravomoćne (žalba).

Ročište – točno određeno vrijeme za poduzimanje određenih postupovnih radnji pred sudom i u pravilu se održava u zgradi suda

S

Sudske odluke – presude, rješenja, nalozi ovisno o vrsti postupka

Stranke – tužitelj i tuženik u parničnom, odnosno tužitelj i okrivljenik u kaznenom postupku.

Svjedok – je svaka fizička osoba koja je sposobna zapaziti činjenice i okolnosti te o njima dati iskaz ali može biti i osoba koje o činjenicama o kojima svjedoči nema izravna zapažanja već prenosi što je čula od drugih. Iskaz svjedoka je dokaz u postupku pred tijelima pred kojima se vodi postupak.

T

Tijelo koje vodi postupak u prethodnom postupku – prije pokretanja kaznenog postupka državni odvjetnik, koji postupava prije podizanja optužnice, te sud kada provodi istragu i dokazno ročište. Nakon podizanja optužnice ili privatne tužbe, tijelo koje vodi postupak je sud.

Tužitelj u kaznenom postupku – državni odvjetnik, oštećenik kao tužitelj i privatni tužitelj.

Tijela državne uprave – obavljaju poslove državne uprave, a to su ministarstva, središnji državni uredi Vlade uredi Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: središnji državni uredi), državne upravne organizacije i uredi državne uprave u županijama.

Tijela javne vlasti – tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društava u državnom vlasništvu, trgovačka društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

U

Uhićenik – osoba prema kojoj je primijenjena mjera uhićenja.

Uhićenje – prisilno zadržavanje neke osobe pod sumnjom da je počinila kazneno djelo.

Upravni akt – odluka kojom javnopravno tijelo odlučuje o pravima, obvezama ili pravnom interesu stranke u upravnoj stvari

Upravni ugovor – ugovor sklopljen između javnopravnog tijela i stranke o izvršenju prava i obveza utvrđenih u rješenju kojim je riješena upravna stvar, ako je zakonom propisano sklapanje takvog ugovora.

Uvjetna osuda – sankcija kojom sud počinitelju kaznenog djela izriče kaznu zatvora koju počinitelj neće trebati izvršiti ako, u vremenu provjeravanja odnosno u određenom vremenu trajanja uvjetne osude, ne počini kazneno djelo i ispuni posebne obveze. Vrijeme provjeravanja može trajati od jedne do maksimalno pet godina. Uz uvjetnu osudu sud može odrediti zaštitni nadzor i posebne obveze.

Uvjetni otpust – otpust zatvorenika s izdržavanja kazne zatvora prije punog isteka kazne. Uz uvjetni otpust može se odrediti zaštitni nadzor i posebne obveze.

Ustav – najviši državni pravni akt

V

Vjerodostojna isprava – račun, mjenica i ček s protestom i povratnim računima kad je to potrebno za zasnivanje tražbine, javna isprava, izvadak iz poslovnih knjiga, po zakonu ovjerovljena privatna isprava te isprava koja se po posebnim propisima smatra javnom ispravom. Računom se smatra i obračun kamata.

Vrijednost predmeta spora – vrijednost zahtjeva kojeg podnositelj ističe u tužbi, izražena u novcu

Z

Zakon – svaki pravni akt koji je po svojoj pravnoj snazi ispod Ustava, ustavnog zakona i međunarodnih ugovora, a koje je donijelo zakonodavno tijelo u zakonodavnom postupku i koji nosi naziv zakona.

Zastara – gubitak ovlaštenja zbog proteka određenog vremena, odnosno gubitak pravna pravnu zaštitu, odnosno nemogućnost pokretanja kaznenog ili prekršajnog postupka ili izvršavanja sankcija zbog ne vršenja tog ovlaštenja/prava kroz zakonom određeno vrijeme.

Zaštitni nadzor – sud određuje kada je uz nadzor počinitelju kaznenog djela potrebna pomoć i vođenje probacije. Posebne obveze (kao npr. liječenje od ovisnosti, psihosocijalni tretman nasilničkog ponašanja, plaćanje alimentacije, zabrana približavanja i uznemiravanja žrtve i dr.) sud će naložiti kada je to nužno za sigurnost osobe na čiju štetu je kazneno djelo počinjeno ili kada je to nužno za otklanjanje okolnost koje mogu djelovati na počinjenje novog kaznenog djela.

Zatvorenik – osoba protiv koje se primjenjuje mjera istražnog zatvora ili se nalazi na izdržavanju kazne zatvora.

Zbirka isprava – od svake isprave na temelju koje je dopušten zemljišnoknjižni upis (uknjižba, predbilježba i zabilježba) koji se provodi samo u glavnoj knjizi zadržava se barem ovjerovljeni prijepis.

Zbirka katastarskih planova – sredstvo koje služi korisnicima zemljišnih knjiga za lakše snalaženje glede položaja i oblika zemljišta. Za svaku glavnu knjigu postoji zbirka katastarskih planova.

Zemljišne knjige (gruntovnica) – javne knjige u kojima se upisuju stvarna prava na nekretninama, ali i druga prava za koja je to zakonom određeno, kao i druge činjenice važne za pravni promet nekretnina. Sastoje se od glavne knjige i zbirke isprava.

Zemljišnoknjižni uložak – sastavni dio glavne knjige u koji se upisuje zemljišnoknjižno tijelo i promjene na njemu te stvarna i druga knjižna prava, glede zemljišnoknjižnog tijela i promjene tih prava. Zemljišnoknjižni uložak sastoji se od posjedovnice (popisni list, list A), vlastovnice (vlasnički list, list B) i teretovnice (teretni list, list C).

Zemljišnoknjižno tijelo – pravna cjelina čiji se sastav može promijeniti samo zemljišnoknjižnim otpisom ili pripisom katastarskih čestica, a može se sastojati od jedne ili više katastarskih čestica koje se nalaze u istoj katastarskoj općini. Jedan zemljišnoknjižni uložak upisuje se samo jedno zemljišnoknjižno tijelo.

Ž

Žrtva kaznenog djela – osoba koja zbog počinjenja kaznenog djela trpi fizičke i duševne posljedice, imovinsku štetu ili bitnu povredu temeljnih prava i sloboda.